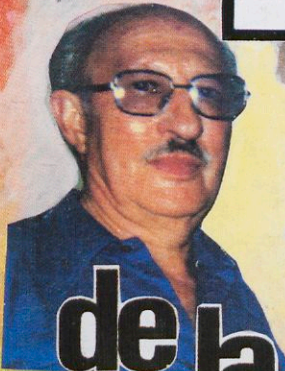

L'ESCALA

XXII APLEC

de la SARDANA

VILA
muja/

94.3
Ema
ala)
APL

**DIUMENGE,
1 DE JUNY 1997**

CLUB NÀUTIC L'ESCALA

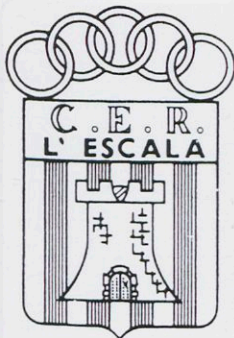
17130 L'ESCALA (PORT) - Girona
Telèfon (972) 77 00 16 - Fax 77 01 58
Apartat correus 130

SERVEI MUNICIPAL D'AIGUES

SAUR, Sociedad de Abastecimientos Urbanos y Rurales, S.A.

C/. Llebeig, 1 - 17130 L'Escala - Tel. 77 16 24

SALUTACIÓ

Amics escalencs,

Els components de la Junta del Centre Esportiu i Recreatiu tenim el goig de convidar els amics sardanistes i tot el poble escalenc que vulgui dignar-se a acompanyar-nos, a una nova edició de l'APLEC DE LA SARDANA, que celebrarem tots plegats el proper dia 1 de juny.

Hem pensat dedicar l'Aplec d'enguany al nostre amic Joaquim Palau i Figueres.

De tots són reconegudes les seves tasques artístiques en el camp de la fotografia i el cinema d'aficionats, gràcies a les quals ha contribuït a tenir fresca en el record la petita història de l'Escala o de les contrades més properes a casa nostra.

La nostra més sincera salutació i la més cordial benvinguda al XXII APLEC DE LA SARDANA.

La Junta

Edita: CER L'ESCALA
Portada: FX. Vilà - Mitjà
(1000 Exemplars)
Dip. Legal 632 - GI
Imprimeix: Imp. GALI - Figueres

Eleven

Moda

Passeig del Mar, 19 · Tel. 77 42 04 · L'ESCALA

IMMO-GESTIÓ L'ESCALA, S.L.

PROMOCIÓ - VENDA - LLOGUER

Passeig del Mar, 19
17130 L'ESCALA (Girona)
COSTA BRAVA

Tel. (972) 77 42 04
Fax (972) 77 42 05

THE COOL CAPTAIN

*Cervezas
de Importación
Tapas - Café*

c/ del Port, 7
17130 L'ESCALA

BROCANTE

L'ESCALA

- Dipòsit i Venda d'articles d'ocasió.
- Venda de Roba Militar / Buidem Garatges.
- Depòsit y Venda de artículos de segunda mano.
- Venta de Ropa Militar / Vaciamos Garajes.

c/ Closa d'en Llop, 80 17130 L'ESCALA

Pizzeria

El Port

Restaurant - Cafè - Pizzeria - Cerveseria - Geladeria

Carrer del Port, 9 17130 L'ESCALA
Tel. 972 / 77 03 34 (Costa Brava)

Maite Casamort i Llos
Pubilla de la Sardana de l'Escala 1996

EMIL VODDER
 Drainage Lymphatique

 • Univ. P. Sabatier Toul
 Ens. Virginia Cool

KIROS

GABINET DE MASSOTERÀPIA
 I DRENATGE LIMFÀTIC EMIL VODDER

HORES CONVINGUDES - Tels. (972) 77 00 09 tardes - 77 01 20 matins

FERRETERIA I BRICOLATGE

CLOS

- * Electricitat
- * Fontaneria
- * Pintures
- * Jardineria
- * Camping Gas
- * Butzir Gas
- * Estufes llenya
- * Carbó i gas-oil

ELECTRICITAT - PINTURES

 Camping Gas

Closa d'en Llop, 7 - Tel. 77.01.20
 17130 L'ESCALA

RESTAURANT - HOSTAL

El Roser

C/ Església, 7 - Tel. (972) 77 02 19 - 17130 L'ESCALA (Girona)

Menú de cada dia (PREU 1.300 ptes. TOT INCLÓS)

1r PLAT amanida de tomata i tonyina
 sopa de peix o brou
 entremès
 canelons a la rossini
 plat del dia

2n PLAT pollastre amb patates
 sèpia amb mandonguilles
 bistec amb patates
 plat del dia

POSTRES gelats - sorbets
 fruita del temps
 flam - mató amb mel

PLATS DEL DIA

DILLUNS macarrons
 DIMARTS estofat
 DIMECRES rossejat amb gambes
 DIJOUS paella catalana
 DIVENDRES peix al forn
 o suquet de peix
 DISSABTE canelons

També hi ha un menú de 2.750 ptes. de plats de la Carta
MENÚ ESPECIAL "MARISCADA EL ROSER" 5.750 ptes. persona

INVITACIÓ A L'APLEC

Benvolguts conciutadans i benvinguts els qui ens hi vulgueu acompanyar.

Seguint el costum establert de cada any per iniciativa de la Junta del CER, aquesta vegada el dediquem al dilecte veí Joaquim Palau i Figueras, en reconeixement als bons serveis que en tot temps ha prestat a la població escalenca i, de retruc, a les contrades circumdants. En la difícil època de la postguerra, com a mecànic contribuï decidivament en el desenvolupament de l'activitat pesquera i empreses d'índole diversa; més ençà, gràcies a l'afició que ha practicat de la fotografia i filmació de vídeos, a la difusió de la nostra vila i el seu entorn, especialment el costaner.

En nom dels companys de Consistori i propi, em plau felicitar l'amic i compatrici Joaquim Palau, agrair el treball i dedicació dels organitzadors i convidar-vos a la XXII Diada sardanista escalenca, desitjant que en gaudiu plenament i en serveu un agradable record.

L'alcalde,
Josep M. Guinart i Solà

CAMP DELS PILANS
CAMÍ DE LES CORTS
Tel. 77 47 27
Fax 77 47 25
17130 L'ESCALA

Pizzeria L'Escola

Plaça de correus, s/n Telf. (972) 77 26 02 L'Escola

PIZZERIA - GRILL - RESTAURANT

Camí Ample, 13 Baixos - Tel 972 / 77 30 53
17130 L'ESCALA (Girona)

MÀQUINES RECREATIVES TIPUS B - VÍDEO JOCS - PIN.BALLS - BILLARS AMERICANS - ATRACCIONS

Closa d'en Llop, s/n - Tel. (972) 77 05 12 - Fax (972) 77 25 73 - Tèlex 57356 - 17130 L'ESCALA (Girona)

APLEC DE LA SARDANA 1997, L'ESCALA

A totes les poblacions trobem personatges que es diferencien dels seus convilatans per alguna curiositat a la qual no es dóna importància ni es considera de la categoria de les que formen part de la història dels pobles. El temps, però, i la perspectiva que aquest dóna ens fa considerar com solem anar d'equivocats i del poc que disten alguns d'aquests personatges dels que il·lustren les enciclopèdies i els llibres de ciències o d'història universal.

Entre els escalencs, en Joaquim Palau quedaria emmarcat amb els que ens referim. Poques persones de les actuals generacions saben que en Quim Palau

va inventar i fabricar motors, cotxes i estris mecànics que facilitaven les accions de la vida quotidiana i professional.

Va néixer l'any 1913 a can Palau de la Primera Horta, a prop de les Corts. L'any 1929 ja va entrar a treballar com a aprenent de mecànic al taller d'en Josep M. Solà. Un cop hagué après els coneixements bàsics, va mostrar interès per aconseguir ampliar-los, ja que aquest camp el va fascinar i li va obrir una important perspectiva de possibilitats per investigar. La sort el va acompanyar a Monistrol de Montserrat i a partir d'allà va anar a fer el servei militar a l'aviació, on va poder ampliar més encara la seva formació al taller de reparació i manteniment dels motors d'aviació. Quan va tornar a l'Escala va reiniciar la seva feina al taller de can Solà, amb la idea clara d'instal·lar-se pel seu compte. Ho va aconseguir amb un cost de 5.000 pessetes que va pagar a terminis. Al cap de tres mesos va començar la

L'Aplec de la Sardana de l'Escala al passeig de Lluís Albert. 1984 - Foto: Joaquim Palau

Guerra Civil Espanyola i el taller va ser confiscat. Palau no es va rendir i, basant-se en aquella dita "No hi ha mal que per bé no vingui", es dirigí a Palafrugell a treballar en una factoria de fabricació d'espoletes on feia funcionar el mateix torn que li havien confiscat al seu taller de l'Escala. Fins a l'any 1939, un cop acabada la guerra, no va poder tornar a l'Escala. En aquella època se li va oferir de començar altra vegada al taller d'en Solà, ja que els motors de les barques de pesca estaven en molt mal estat i hi havia molta feina. Aquesta activitat li va anar bé per arraconar algun diner amb el qual es podria instal·lar de nou en un taller propi, que aquesta vegada va estar situat al carrer Bonaire. Hi feia reparacions de motors i de maquinària que utilitzaven els pagesos. En aquell moment, però, l'Escala tenia un greu problema que afectava de manera directa l'economia del poble, basada principalment en la pesca: la dificultat d'importar de manera legal els motors de les embarcacions o les peces malmeses. Palau es va proposar: "Si no es poden comprar a l'estranger, haurem de fabricar-los aquí". Va demanar a l'avi Tero que li deixés desmuntar peça a peça el seu motor suec. Tero hi va accedir amb la condició que el primer motor que fabriqués fos per a ell.

Aquests motors eren de 700 i 800 revolucions per minut, règim que Palau va millorar al cap d'un any, passant de 800 a 1.400 rpm; per tant, les barques corrien més. La majoria de les embarcacions de la costa anaven equipades amb motors Jopa (Joaquim Palau), algun dels quals encara hi prestaven servei al cap de cinquanta anys. Palau va haver de buscar diferents fàbriques que li proporcionessin les peces més delicades i de precisió per construir el motor. Els pistons els feia ell mateix fonent l'alumini que agafava dels cementiris de cotxes de Figueres i de Girona. Els motors s'instal·laven des de Portbou fins a Algèsires. Els portaven embarcacions de turistes i embarcacions de pesca. A l'Escala hi havia més de 80 barques que utilitzaven els motors Jopa.

Un cop embarcat en la fabricació de motors, es va aplicar també a la construcció de remolcs adaptables a bicicletes i motos per al transport del peix, llums portàtils de benzina molt útils en els anys de restricció de l'electricitat, peces per a màquines d'embalar enciams, premses per a l'elaboració de fideus i macarrons...

SASTRERIA

Vilabrató

C/. Port, 30

DES DE 1892

L'ESCALA

BOTIGA

LACOSTE

C/. Port, 23

HOSTAL ☆☆ BAR • RESTAURANT ||

BAR RESTAURANT

LA VINYA

SERVEI DE TAXI

Habitacions bany complet individual
Aire condicionat • T.V. via satèl·lit

Obert tot l'any

Av. Girona, 10 • Tels 77 03 46 / 77 12 37
L'ESCALA (Girona)

MAGATZEMS

TITUS S. A.

CIF A 17/049578

Ctra. Viladamat a Palatrugell, Km. 7

Tels. (972) 77 04 04 - 508 - 584

17130 L'ESCALA (Girona)

Mobles
SANCHO

Av. Closa d'En Llop, núm. 1 (davant gasolinera)
Tel. 77 04 85 - L'ESCALA

Un dels treballs més frustrats de Joaquim Palau va ser el de fer un automòbil. Palau va construir un cotxe que agafava els 90 km/hora. L'any 1954 va aconseguir, perdent moltes hores de nit i de dies de festa, fabricar un cotxe model que va presentar a una companyia per tal que portés l'explotació del projecte. Palau, en el seu petit taller, no es podia fer càrrec de muntar una cadena de fabricació de tots els elements que componen un automòbil. Així el projecte va topar amb algunes persones amb suficients recursos econòmics, però faltades d'enginy i d'especialitat en aquest camp, que es van aprofitar de l'esforç d'en Joaquim Palau i van procurar fer desaparèixer el model cedit per ell fins a treure'l al mercat una mica canviat i amb la propietat adquirida. Palau, persona honesta i treballadora que sempre havia obtingut resultats del seu esforç, no va pensar que el món empresarial no sempre es mou sota aquests criteris que havien dirigit la seva vida. Els seus objectius adreçats a aplicar els coneixements i la seva habilitat cap a la facilitat de la vida dura dels pescadors i dels pagesos no van ser compartits ni seguits per aquestes persones que amb els anys van aconseguir comercialitzar el vehicle d'en Quim Palau.

Ara, sovint trobes en Quim passejant pausadament i observant la seva vila, que amb el temps ha anat canviant de forma de fer i de ser. La mirada curiosa i el gest tranquil i precís deixa entreveure algú que va descobrir una manera de treballar que al mateix temps el va realitzar com a persona i que en poques ocasions, si no en cap, va deixar d'afrontar la vida i les adversitats de cara i amb astúcia, constància i bona fe.

A Joaquim Palau es dedica aquest aplec de la sardana. Una dansa que es "fabrica" amb peces humanes que encaixen amb estretes mans i que giren amb l'energia d'unes notes musicals transportades per l'aire de casa nostra. La senzillesa i simplicitat, l'harmonia i elegància, la tècnica i l'aprenentatge les fan rotllanes que comuniquen pau i cultura a través dels anys. Aquesta definició seria aplicable al personatge "veí de casa" que ens ocupa en aquest escrit.

Montse Pous

L'Escala, 1 d'abril de 1997

Especialitats:
Pizzes amb forn de llenya
Car i Peix a la brasa

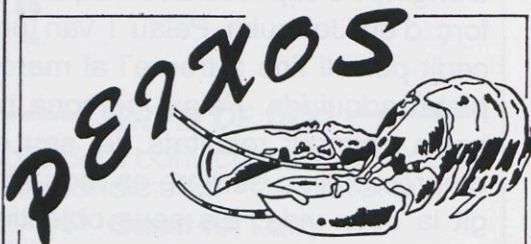
C/ La Torre, 64 - Tel. 77 03 03
L'ESCALA

**FLECA
 PASTISSERIA**

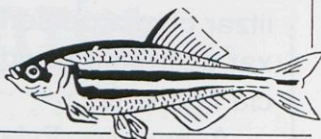
Saneho

Carrer Major, 9 - Tel. 52 01 82
L'ARMENTERA

MASAFONT

C/ Enric Serra, 1
Tel. 770134
L'ESCALA (Girona)

**RESTAURANT
 LA TERANYINA
 HOTEL BONAIRE**

Passeig de Lluís Albert, 4
17130 L'ESCALA (Girona)
Tels. (972) 77 00 68 - 77 32 33
Fax (972) 77 30 96

A LA SARDANA

No vulguis morir, que tu ets el resum
de música i dansa a dintre la llum

de la terra nostra, la que et va infantar
per sentir-te viva en tot l'Empordà.

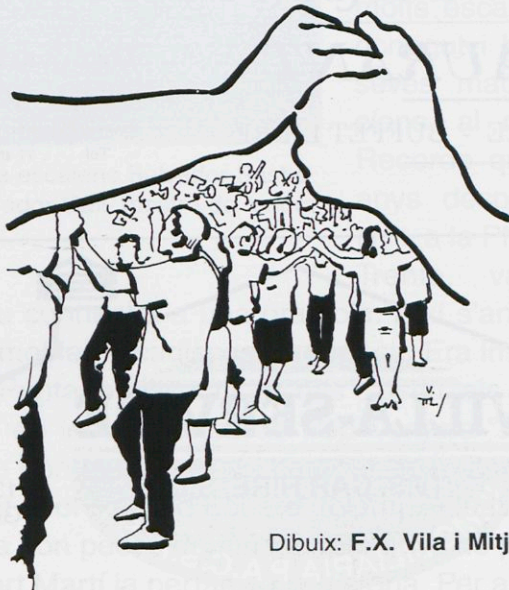
No et deixis sorprendre per un altre joc
de costums foranis que apaguin el foc

de les mans que vibren i es volen unir,
dels llavis que compten avui com ahir.

Al so de la cobla, fes que els teus anells
es renovin sempre, no es tornin mai vells.

Montserrat Vayreda i Trullol

Octubre 1996

Dibuix: F.X. Vila i Mitjà

GRUES L'ESCALA S.L.

SERVEI PERMANENT 24 H.

Carrer Ter Vell, 36
(Urb. Camp dels Pilans)
Tel. 972 - 77 18 15

XAVIER PÉREZ
Assistència en carretera

Tel. 972 - 77 23 51
17130 L'ESCALA (Girona)

ICENS

CINC GENERACIONS
AL SERVEI DEL
CLIENT

COL·LEGIATS No. 11, 154 - 13, 976 - 51, 193 - 69, 129

- AGENCIA D'ASSEGURANCES DE U.A.P. IBERICA
- ASSESSORIA FISCAL I COMPTABLE

Santa Màxima, 8
Apartat de Correus 33
Tel. (972) 77 04 24 - Fax 77 41 48

17130 L'ESCALA
(Girona)

AGUA - MARINA

RESTAURANT

BUFFET LLIURE - BUFFET LIBRE

Gran varietat de plats
" A Voluntat "

Passeig Marítim, 15 - 17130 L'ESCALA
Tel: 77 45 95 Fax: 77 12 06

VILLA-SERVICE

(V.S. CAR HIRE, S.L.)

INMOBILIARIA P.A.C.S.A. S.L.

Avda. Montgó, 10
Tel. 77 02 62
Fax 77 26 51
(972) Spain
(0103472) U.K.

Apartado 40
17130 L'ESCALA
(Girona) España
API: 455

EN EL CINQUANTENARI DE LA MORT D'UN ESCALENC FAMÓS: L'ALBERT MARTÍ

El fabulós solista escalenc Salvador Sastre i Taberner, en Vador Gall, mestre de tenora de l'Albert Martí

L'any 1976, en el concert de cobla que cada estiu organitza el CER, vam homenatjar el record d'aquell fabulós intèrpret que en el seu temps va merèixer el títol de *Pau Casals de la tenora*. En el transcurs del programa, Els Montgrins i el seu solista Josep Gispert van evocar la figura de l'Albert Martí, delectant-nos amb alguna de les sardanes que havien estat característiques del seu repertori. Llavors, entre els assistents hi havia encara molts escalencs que l'havien conegut i havien fruit de les seves magistrals interpretacions, al natural i en disc. Recordo que en els primers anys després de la guerra civil, a la Platja, al cafè de can Trenta, van instal·lar un

potent altaveu connectat a una gramola. Així s'anomenaven aquells voluminosos mobles tocadiscos de l'època. Era impressionant escoltar des de la Punta, en les càlides nits d'estiu, els solos de tenora de l'Albert Martí en les sardanes de Pep Ventura "Per tu ploro", "Una mirada" o "De bon matí" i en "El cavaller enamorat" de Joan Manén, o en l'exultant "Sol ixent" d'Eduard Toldrà. Actualment aquells enregistraments ja són peces de museu. Els anys no passen en va i avui el nom d'Albert Martí ja pertany a la història. Per això ens ha semblat

oportuna l'avinentsa del cinquantenari de la seva mort per donar a conèixer als escalencs de les noves generacions aquell artista que fou motiu de legítim orgull per la nostra vila.

El cronista bisbalenc Pere Lloberas, l'any 1959, en el seu llibre *La Bisbal en la història i el record*, va descriure així l'etapa en què l'Albert Martí va estar al front de "La Principal":

El 1900 ingressà en els rengles de "La Principal" un jove de setze o disset anys, fill de l'Escala. Tocava la tenora amb una dicció i una força i sonoritat singulars. Per proporcionar-se més ingressos, feia de barber. Aquest jove es deia Albert Martí. L'entrada d'aquest nou element assenyala una etapa en la vida de la nostra primera cobla. Quan Albert Martí hagué perfilat i madurat –dintre de "La Principal"– les seves extraordinàries aptituds naturals, es va convertir en un executant de tenora excepcional, únic. En la formació d'orquestra, tocava el clarinet, però amb aquest instrument no hauria pas passat a la història. En canvi, amb la tenora als llavis, aquell home es revelà un geni. Deia la música tan prodigiosament; modulava, matisava, expressava, cantava, en una paraula, d'una manera tan meravellosa, que hauria estat debades de cercar-li cap antecedent ni cap escola. Allò no podia haver estat après enlloc; era, senzillament, un do. A més, a aquesta dicció deliciosa i plena acompanyava una resistència física (un "fiato") inexplicable. Quan estrenyia la canya amb els llavis, era capaç de proeses increïbles, d'aguantar compassos i més compassos sense prendre alè.

En aquella època de "La Principal", la tenora ho dominava tot. La resta de la música semblava una preparació de l'obligat de l'Albert. Aquest obligat, en les sardanes més famoses, havia tingut suspeses les multituds de totes les places. En sardanes com "El Cavaller Enamorat", "Toc d'oració" o "Per tu ploro", el seu fraseig tenia ressonàncies divines; i un vibrant incomparable en "Juny". A l'Albert, àdhuc era bonic de veure'l tocar. Tirava el cap enrera i el movia amb energia o amb suavitat segons el cant. Tenia els ulls mig aclucats i la cara congestionada. La tenora li mirava al cel i el seu posat era el d'un home totalment lliurat a la joia del virtuosisme. Algú ha dit que, llavors, la cobla la formava ell i deu músics més. No és exacte, però és cert que planava per damunt de tots.

Després dels anteriors paràgrafs de presentació, passem a donar unes breus notícies biogràfiques: va néixer el 13 de gener de 1881. Sembla que fou a la darrera casa del costat dret del carrer del Mig, enfront de l'escala de pedra que dona accés a la porta lateral de l'Església. En deien a casa "l'Estàsia", nom estafet per corrupció del llençatge, que es donava a la seva mare, que en realitat es deia Anastàsia Galceran. El seu pare era carnisser i a més tocava el cornetí.

L'Albert va aprendre solfa amb el Xaxu. Segons deien, a canvi de començar a ensinistrar-se en l'ofici de barber remullant i ensabonant les barbes dels clients. Però, el seu mestre de clarinet i tenora fou un altre músic escalenc que, si no hagués mort jove hauria estat una celebritat: en Salvador Sastre i Taberner. Era conegut a la comarca per en Vadó Gall, executant prodigiosos que, segons havia confessat l'Albert Martí al meu pare, era el millor tenora que havia existit fins llavors. Va ésser un precursor dels Coll i Viladesau. Tocava a la cobla de Castelló, on els compositors Antoni Agramont i Pau Guanter van escriure per a ell enrevessades sardanes obligades. Després se'n va anar a Barcelona. La família Sastre havia conservat intacte durant

L'Albert Martí i el tible Enric Barnosell al front de la Principal de la Bisbal, l'any 1920

anys la mítica tenora d'en Vadó Gall, que va morir tuberculós. Fins que un dia, algú va tenir la mala pensada d'escaldar-la en una perolla d'aigua bullent per tal de desinfectar-la...

L'Albert Martí fins a l'any 1922 va viure a la capital del Baix Empordà, on s'havia casat amb la bisbalenca Lola Graupera i havia fundat una família. Llavors es van traslladar a Barcelona, on ell, aureolat de prestigi havia estat invitat pel director Joan Lamote de Grignon a ingressar a la Banda Municipal, conjunt de fama europea integrat per una vuitantena de músics de vent. Així va ésser com l'Albert Martí va fundar la Cobla Barcelona formada en els primers anys gairebé exclusivament per músics de les comarques gironines, entre ells el tible escalenc Cinto Hereu i l'excel·lent cornetí Pere Ferrer, en Pere "Tanu". Era de l'Estartit, però casat amb una escalenca es va establir al nostre poble. Quan després d'haver tocat a les millors orquestres de Barcelona va deixar la música, es va dedicar al negoci del peix, convertint-se en armador de traïnyes.

L'any 1929 hi va haver una escissió a la Cobla, que es dividí en dues: la Cobla Barcelona reformada, amb Josep Coll com a solista de tenora, i la Cobla Barcelona-Albert Martí, que és la que va continuar venint cada any a l'Escala per la festa major. Llavors en "Berto" –nom amb què era conegut aquí– encara hi tenia familiars. El seu germà petit, en "Pepitu", tenia la barberia al carrer del Port, on ara hi ha la botiga dels Vilabré.

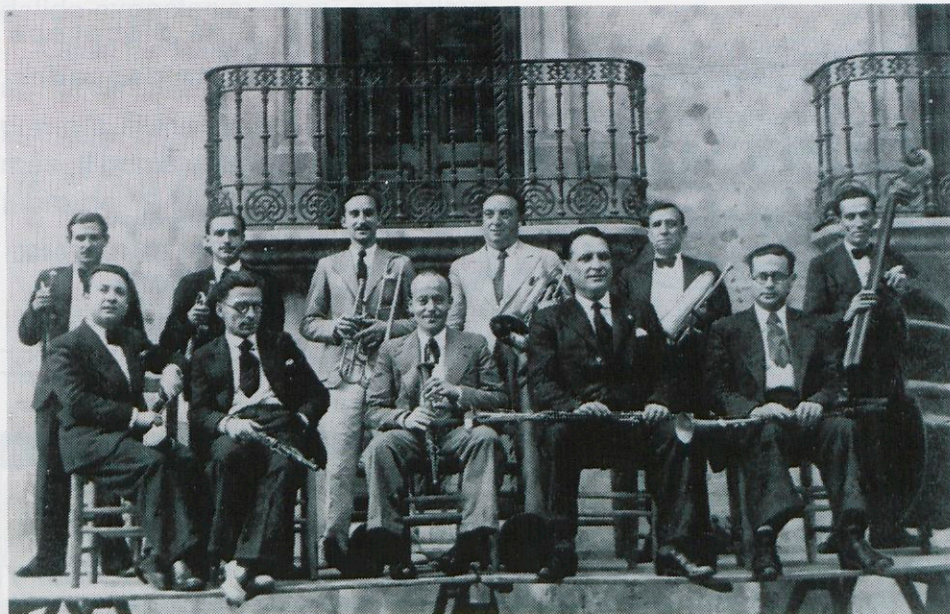
L'esclat de la guerra civil va encetar un darrer període tràgic en la vida del nostre artista. En els primers dies de la revolta, el seu fill de disset anys, un minyó esportista que pujava cepat com ell, es va morir, víctima d'una simple apendicitis que no es va poder atendre degudament per culpa de les circumstàncies. I, en un bombardeig que va sofrir la Bisbal van morir la seva filla i els néts.

Després de la guerra, compromès políticament, no va poder refer la seva cobla fins a l'any 1945. Durant aquell parèntesi es va veure obligat a acceptar actuacions de tota mena. Jo el vaig conèixer en el marc d'una situació molt desagradable. És una vivència que em va marcar per sempre més: quan a Barcelona encara estaven prohibides les ballades de sardanes, la "Secció Femenina de la Falange" va organitzar al Teatre Tívoli un "Concurso Nacional de Coros y Dan-

zas". L'ambient feixista que s'hi respirava era depriment. Les representants de "la regió catalana" van cantar traduïda al castellà "la sardana de las monjas" i per primera vegada vaig veure ballar els curts d'una sardana amb els braços baixos, el cap cot i les espatlles caigudes... En aquells moments, mancat d'antecedents sobre la qüestió, ho vaig interpretar com un símbol humiliant. Vaig apropar-me a la improvisada cobla formada per elements dispersos. Molts d'ells a la callada havien tornat de l'exili. Estaven esporuguits. Parlant amb veu baixa –no fos cas que algú s'adonés que no ho feia en "el idioma del Imperio"–, em vaig donar a conèixer al músic que tocava la tenora: era l'Albert Martí.

Una altra vegada, per poder-lo escoltar vaig anar expressament a un teatre del Paral·lel. Actuava tot sol, amb el vestit típic de pagès amb barretina, en un dels números de la revista musical dels artistes vienesos Arthur Kaps i Franz Joham, que s'havien refugiat al nostre país fujint de la guerra que assolava Europa.

Els concerts matinals dels diumenges de la Banda Municipal solien incloure alguna sardana. Era un plaer escoltar l'Albert Martí de

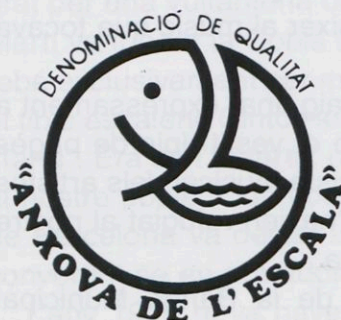

La cobla Barcelona-Albert Martí en els anys anteriors a la guerra civil, quan el flabiolaire i compositor Narcís Paulís n'era el director musical

BANCA CATALANA

C/ DEL PORT, 19

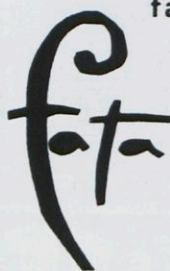

ANXOVES DE L'ESCALA
CASA BORDAS S.L.
FILL DE J.CALLOL I SERRATS
SALAONS SOLES
SALAONS FIGUERES
ANXOVES EL XILLU

CAMPING / CARAVANING

fata morgana discoteca
sant pere pescador

Ap. de Correus, 23
17130 L'Escala, Girona
Tels.: (34-72) 5200 11 / 5204 00
Fax: (34-72) 5500 46

REGINA

FERIENHÄUSER - CASAS DE VACACIONES
E-GE-18

c/ ARMALLADA, 11
17130 L'ESCALA (GIRONA)
Apartado 99
Tel. (972) 77 05 80
Fax. (972) 77 30 76

Venta - Administración - Alquiler - Vente - Administration - Location - Verkauf - Verwaltung - Vermietung

parella amb un altre tenora de l'Empordà: el bisbalenc Robert Renart i Mercader, nebot d'un dels fundadors de "La Principal".

L'Albert Martí va tenir molts deixebles, un d'ells el pare de l'Aureli Vila, director de la dissolta Cobla Ciutat de Barcelona. Fa uns cinc anys aquest darrer em va telefonar. Tenia intenció de publicar un Mètode de tenora basat en les lliçons manuscrites que l'Albert Martí havia posat al seu pare, però necessitava el permís dels hereus. El vaig posar en contacte amb el nebot, en Carles Martí Bufill, resident a Madrid. Dissortadament l'any 1994 es va morir l'Aureli Vila i no he sabut res més del projectat Mètode.

L'Albert Martí, després de reorganitzar la seva cobla encara va tornar a venir per la nostra festa major. Tenia, doncs, més de seixanta anys però conservava la seva magistral dicció. Recordo que un migdia, davant del Cafè Bofill –l'actual Hotel Voramar–, va interpretar la sardana "Plany", de Normand Solé. Era una de les seves predilectes. Amb els ulls mig aclucats i la tenora lleugerament enlairada anava desgranant aquella trista melodia que començava brollant del seu instrument com un suau murmuri. Al seu entorn hi havia una embadalida expectació: ningú no ballava.

Quan va acabar, el vam anar a felicitar amb el meu pare, que n'era un fervent admirador. Em va dir que li agradaria estrenar la meua primera sardana. No hi va ésser a temps: en "Bertu" ja no tornaria més al poble que l'havia vist néixer... Va morir a Barcelona el 14 d'octubre de 1947.

Lluís Albert

Estudi Fotogràfic

NOVA PHOTO

la mar

PELL - PIEL - CUIR - LEATHER

NOVA ADREÇA : c/ Del Mig, 5 - L'ESCALA
Tel. / Fax 77 44 81

Aprofiti els avantatges d'operar amb un del grups financers més grans del món

Oficina a L'Escala:

Carrer del Port, 25
17130 - L'ESCALA (Girona)

Telf.: 77 00 78

Fax: 77 28 62

Deutsche Bank

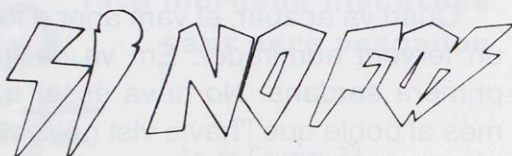

**AMB TOTA
LA CONFIANÇA
DEL MÓN**

Hostal Garbí

RESTAURANT · HOTEL

BAR MUSICAL

Passeig Marítim - L'ESCALA
Terrassa ajardinada (davant del mar)

c/. Santa Màxima, n.º 7
Tel. 77 01 65

L'ESCALA
(Girona) (Costa Brava)

Ave Maria, 24
Tel. 77 22 26
L'ESCALA

Santa Màxima, 29
Tel. 77 04 78

L'ESCALA

DES DE CASTELLÓ D'EMPÚRIES

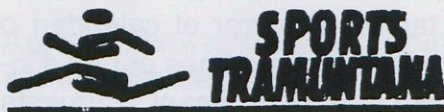
En aparèixer les primeres albors primaverals, en què tot sembla despertar d'una llarga letargia, surt també al carrer el calendari o guia dels aplecs sardanístics de les comarques gironines per tal d'informar a tots els afeccionats i a tothom que sigui amant d'aquesta típica i ancestral dansa de casa nostra, dels aplecs que fins a començament de tardor es vénen celebrant des de fa més de vint-i-cinc anys en moltes de les nostres poblacions que, per mitjà d'aquestes reunions, volen donar més relleu a la dansa que ens llegaren els avis com a mostra de la identitat catalana.

La laboriosa vila de l'Escala és una de les poblacions que any rera any acut a la cita. La seva gent, sensible a les tradicions i respectuosa amb les persones destacades, alguna vegada ha dedicat l'Aplec a aquelles que en diferents camps tant l'han enaltida. També ho ha fet amb els escalencs que se'n troben absents perquè els avatars de la vida un dia els varen aconsellar de cercar millors horitzons, però que en arribar el dia de l'Aplec o el de la Festa Major senten quelcom dintre seu que els empeny a venir a passar unes hores entre els familiars i amics a qui enyoren.

Els escalencs, amb la seva delicadesa i admirable manera de fer les coses, en una ocasió van dedicar el seu Aplec de la Sardana a altres poblacions de la Costa Brava d'arrelada tradició musical, les

Cobla Rossinyolets. Castelló d'Empúries
Plaça del Joc de Pilota, 19.1.1997

C/. Tramuntana, 1 - Tel. (972) 77 41 96
17130 L'ESCALA (Girona)

CASA FEIXAS

INSTAL·LACIONS ELECTRIQUES, SANITARIES I CALEFECÇIÓ
FERRETERIA, ELECTRODOMESTICS I ARTICLES PER A REGAL

Plaça Víctor Català, 17 - Tel. 77 01 99 - L'ESCALA

Jordi Estrems

Tel./Fax. (972) 77 22 19
C/ La Torre, 42 17130 L'ESCALA (Costa Brava - Girona)

BODEGAS RUIZ

ALIMENTACIÓN - VINOS
Y LICORES

c/ Lérída, 18
Tel. (972) 77 10 52
L'ESCALA (Girona)

Rafael Moreno Naxa
ASSEGURANCES

Agència **CATALANA
OCCIDENT**

Port d'en Perris, 4
Tel. / Fax (972) 77 08 71
17130 L'ESCALA - Costa Brava - Girona

Pintura i Decoració

Lluís Romero Bruguera

c/ Gregal, 26 17130 L'ESCALA
Telèfon 77 32 21 (Girona)

**CHAPARRAL
BOATS**

nautivela
GERMANS FABREGAS

Carretera Oriols-L'Escala, km. 16
Tel. (972) 78 83 64
Fax (972) 78 84 38
17133 VILADAMAT (Girona)

Pizzeria-Geladeria

Grill-Creperia

Port d'en Perris, 1 - L'Escala

ABIERTO: 12 mañana a 3 madrugada

quals formen part d'aquest indret encisador admirat per propis i estranys. Vaig ser convidat, amb molta satisfacció per la meua part, a aportar la meua modesta col·laboració escrita per afegir al llibre que ells editen cada any amb motiu d'aquest lúdic i important esdeveniment i al qual també col·laboren molts altres escalencs i amics de fora.

Vaig aprofitar la invitació per fer una petita glossa de l'Escola Municipal de Música del meu poble, fundada fa segles pels comtes d'Empúries, quan Castelló era capital d'aquest comtat, i vaig ressaltar el gran nombre de valors musicals que al pas dels anys n'han sortit, els quals s'han anat escampant arreu de Catalunya formant part d'importants formacions musicals. Vaig destacar també aquelles famoses cobles-orquestres locals, "La Empordanesa" dirigida per Antoni Agramont i la "Rossinyol" de Pau Guanter.

Tal com és llei de vida, aquelles excel·lents figures musicals s'anaren extingint per haver estat cridades a un altre món, però l'escola de música de la comtal vila —en ser gratuïta, tal com volien els comtes emporitans— ha continuat essent una font inesgotable de joves amants d'aquest noble art. Això ha fet que Castelló d'Empúries actualment compti amb una cobla de joves elements plètòrics de vida i d'optimisme, els quals, amb el nom de "Rossinyolets", assoleixin èxits a tot arreu on van a actuar i siguin cada dia més sol·licitats.

El proper dia primer de juny, abans que el tràfec estival en què una bigarrada concurrència s'estengui com cada any pels carrers d'aquesta vila marinera de l'Escala, la veu de la tenora —aguda, alegre o melangiosa— ressonarà per tots els seus racons fins arribar al peu del Mediterrani, font de vida de molts escalencs, i quan el sol es pondrà rera la muntanya, aquests i tothom es retiraran vers casa seva contents d'haver viscut una molt agradable diada, perquè un aplec de la sardana no és pas solament ballar, escoltar o veure ballar aquesta dansa meravellosa... Aplec és també retrobar-se amb aquell amic o familiar que ha vingut de fora, amb qui, de bona arribada, ens hem saludat i estret la mà efusivament expressant l'alegria del moment... Aplec és també gaudir d'unes hores de relaxament i oblidar-nos de la tasca quotidiana a què tots ens veiem obligats per tal de poder viure... Aplec de la sardana és veure vibrar tot un poble i manifestar, sigui on sigui que se celebri, l'esperit de germanor i els sentiments de la gent de la nostra terra.

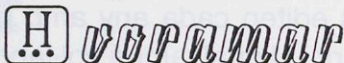
Josep Augé i Carreras

SNACK BAR
GALAN

PLATS COMBINATS

Corriol de L'usac - Tel. 77 01 40
L'ESCALA

HOTEL RESTAURANT

VERAMAR

Passeig Lluís Albert, 2
Tel. 77 01 08 - 77 05 01
Fax 770377
17130 L'ESCALA
(Girona - Costa Brava)

**Fotos
Gildo**

Laboratori Color - Revelat de rodets en 1 hora
Venda de Material Fotogràfic
Reportatges i Fotografies Carnet

Carrer del Mar, 17
Telèfon 77 03 79

L'ESCALA
(Girona)

**CARNISSERIA
CASAS**

Plaça Victor Català, 6 - Tel. 77 00 93
L'ESCALA

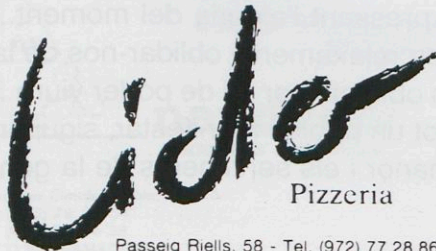
Avgda. Riells, 46 - Tel. 77 02 47 - L'ESCALA

BOSCH A.P.I.

Miquel Bosch i Gardella

Av. de Riells, 140 - Tel. 77 07 84 - Fax 77 06 16
C/. Enric Serra, 2 - Tel. 77 00 02
C/. Palau, 4 - Tel. 77 15 05
17130 L'ESCALA

RESTAURANT

Lido
Pizzeria

Passeig Riells, 58 - Tel. (972) 77 28 86
L'ESCALA - Costa Brava

"la Caixa"
CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONES
DE BARCELONA

LES SARDANES DE L'ESCALA

**“...UN LLOC PER A CADA COSA I
CADA COSA EN EL SEU LLOC...”**

Vet aquí una frase que podria encapçalar múltiples comentaris. Essent de l'opinió, com ja he exposat altres vegades, que en un butlletí dedicat a l'Aplec la temàtica escollida hauria de tractar invariablement de la sardana, aplicaré avui la locució fent referència a la que s'ha anomenat, i així l'hauríem de considerar els catalans, la nostra dansa representativa.

Ho faré donant el meu parer, que no pretenc que sigui una resposta vàlida ni mitjanament compartida. En més d'una ocasió hem sentit manifestar públicament, fent-ho amb caire d'afirmació rotunda: “es toquen massa sardanes per la Festa Major... i fins i tot a l'estiu! Darrerament s'hi ha afegit: per què les sardanes es fan sempre a la Platja?”.

Anem per parts: si la sardana, actualment escampada arreu, és originària de l'Empordà i l'Escala és una població empordanesa, sembla de lògica que quan se celebra una jornada festiva, la sardana tingui una prioritat en les programacions. Altres comarques catalanes donen preferència a les tradicions autòctones: grallers, trabucaires, castellers, correfocs... És allò que diem: *un lloc per a cada cosa i cada cosa en el seu lloc*.

Aquí sempre s'havia donat preferència a la sardana i en tots els programes de festes i festetes hi figurava com a mínim una audició. Si actualment han canviat les formes de pensar i hi ha entitats que quan tenen al seu càrrec l'organització dels actes han anat deixant de costat aquesta tradició, hem d'estar joiosos que, sortosament fins ara, les comissions que s'han encarregat de la nostra Festa Major han procurat mantenir-la. És cert que els temps han canviat, que tot ha evolucionat. Però, si cinquanta anys endarrera durant els quatre dies de la Festa Major es programaven *cent vuit sardanes*, és molt exagerat que en la del 1996 hagin estat *seixanta-nou* les interpretades? I ja passant a fer referència a les d'estiu, són moltes *sis* a la setmana? Tornant a mig segle ençà, recordo que els diumenges i

les jornades festives d'estiu, que per cert n'hi havia més que ara, sense moure'ns de la població podíem ballar normalment, sempre que La Principal de l'Escala no tingués un lloguer fora, fins a catorze sardanes. Aquestes: sis a la tarda a les pinedes d'Empúries, dues al ball de vetlla a ca l'Hereu o a Pequín i sis més a la nit, davant el cafè de can Bofill o a la placeta de Pequín.

Quan sents certs comentaris observes que, en segons què, pretenem estar a l'alçada d'altres poblacions de similars característiques de la nostra. Així, ben segur que si a l'Escala no es fessin sardanes ens lamentaríem que Lloret, Tossa, Sant Feliu, Palamós, Palafrugell, Begur, l'Estartit, Roses, Llançà, o Cadaqués, posem com a exemple, tinguin com a mínim una audició setmanal. Abans d'exposar un criteri o de fer una observació, ens preocupem de saber quantes sardanes s'interpreten a l'estiu en cada una de les poblacions esmentades? I per les seves festes majors? Els sobrepassen exageradament? Penso que hauríem de conscienciar-nos i atènyer-nos a la realitat dels fets.

Fixem-nos que els dimecres la Platja s'omple que dóna goig de veure i que, pel que fa a la Festa Major, analitzant degudament els diferents actes que s'hi programen, possiblement arribarem a la con-

Vista parcial de l'Aplec. 1993
Foto: Joaquim Palau

clusió que la sardana és un dels principals ingredients que faciliten que continuï mantenint un acreditat prestigi i gaudeixi d'una extraordinària concurrència.

Finalment entrant a l'altre punt, és a dir al que fa referència a l'indret per celebrar-hi les audicions, aquest és el meu criteri: lògicament "l'Aplec de Cinclaus", s'ha de fer a Cinclaus i l'"Aplec de Sant Martí", a Empúries, mentre la "Trobada Infantil", que es va iniciar al pati de les Escoles ja fa molts anys, té com a escenari el Camp Municipal d'Esports i "l'Aplec de la Sardana", llevat del darrer any que la pluja el va portar al Pavelló Municipal, totes les edicions s'havien portat a terme en el passeig de Lluís Albert. Considerem-ho una consuetud. És cert que, a més dels d'aquestes quatre celebracions puntuals que acabo d'esmentar, per diferents eventualitats s'han ballat sardanes a diversos paratges. Segurament que tindrè algun descuit però encara que no els relacioni tots em permeto recordar: davant l'Hotel Ampúries, l'esplanada de la baixada a les Muscleres Grosses, davant el cafè Bofill, davant la Casa Gran, la Riba, la Punta, la placeta de Pequín, la plaça Víctor Català, la placeta on hi ha el monument a l'Avi Xaxu, la plaça de la Principal de l'Escala, la Clota, el Camp dels Pilans, la plaça de les Escoles, la plaça de l'Ajuntament, la plaça de l'Església, el jardí del Centre Cultural Municipal Xavier Vilanova, l'avinguda de Montgó, les sales de Pequín, de can Rafel i de can Panxo...

Ara bé, quan no hi ha un motiu especial que justifiqui un canvi d'emplaçament, hem de convenir que l'indret adequat per a celebrar-hi les audicions és la Platja, la nostra "plaça major", la que reuneix tots els atractius i les màximes condicions, demostrant ser el paratge més idoni, no solament per les sardanes sinó per moltes altres activitats que s'hi apleguen al llarg de l'any. Si disposem d'un espai adient, acreditat, de reconeguda solvència, no cal buscar-hi alternatives. Em permeto compartir l'opinió dels que varen escollir-lo, que segurament ho feren amb la convicció que l'encertaven plenament. justificant allò de: *un lloc per a cada cosa, i cada cosa al seu lloc.*

Vili-Gran

Gener de 1997

foto-video REYNÉS

Plaça Escolés, 3
Tel. 77 14 66 - L'ESCALA

Avgda. Montgó, 7 i 9
Tel. 77 41 65 - RIELLS

Garatge Sala

REPARACIÓ I VENDA
GASOLINA I DIESEL

Av. Girona, 31
Tel. i Fax 77 09 43
17130 L'ESCALA

DROGUERIA PERFUMERIA

L'Estenedor

Avgda. Ave Maria, 6 - Tel. 77 30 78
17130 L'ESCALA

Lalar

C/. Port, 20
Tel. 77 41 93
17130 L'ESCALA

BUGADERIA

PAQUITA S.L.

RENTAT EN SEC

C/. Germans Masferrer, 13
Tel. 77 06 70 - L'ESCALA

ràdio Pescala
EMISSORA MUNICIPAL

C/ Garbí, 6 - baixos • 17130 L'ESCALA (Girona)
☎ 77 10 00 • Dep. Publicitat 77 22 59 • Fax 77 40 18

PERRUQUERIA

Maria

C/. Mig, 7 - Tel. 77 00 67 - 17130 L'ESCALA

BAR EL PESCALL

25 ANYS AL SEU SERVEI

Avgda. Ave Maria - Tel. 77.02.66
L'ESCALA

SARDANES AMB DENOMINACIÓ D'ORIGEN

Cada dia abunden més els articles amb etiqueta de “denominació d’origen”. Aquesta etiqueta vol ser garantia que l’article que la porta és autèntic i que té una qualitat contrastada.

Seguint de prop tot el moviment generat entorn de la sardana he pensat, més d’una vegada, que seria convenient establir una mena de denominació d’origen per a la sardana empordanesa.

Ja sé que això és difícil, per no dir impossible, però el sol enunciat de la proposta pot servir d’invitació a reflexionar per intentar refer el perfil autèntic de la sardana original.

«... sardanes tan grans que amb poques s’omple la plaça...»
Festa Major de l’Armentera

La sardana és un ball que es va desenvolupar a les comarques empordaneses (les de l'antiga Regió de Girona), en un ambient i un context determinats que la marcaren amb unes característiques singulars. Més que la forma del ball en si mateixa –les danses en cercle són relativament freqüents en el folklore–, són els detalls que la caracteritzen el que va cridar l'atenció dels poetes, literats, erudits i folkloristes.

Observant moltes ballades actuals un té la impressió que, seguint un camí equivocat, la sardana ha sofert un procés d'esquematització que l'ha deixada reduïda a un ball absolutament mecanitzat i sense ànima.

La sardana empordanesa ha estat i és una manifestació festiva popular a la qual tothom és convidat a participar. Quan comença la música es formen espontàniament les rotllanes on qualsevol pot integrar-se; no cal anar aparellat ni ser un expert, ni tenir uns especials coneixements ni una determinada agilitat. N'hi ha prou amb la

«...el rotlle de la Sardana no nega en cap moment l'entrada a ningú...»

il·lusió d'entrar a la festa i de, més o menys bé, saber seguir els passos de la dansa.

Liberal per principis, el rotlle de la sardana no nega en cap moment l'entrada a ningú; tampoc és uniformador. Procurant no des-torbar, i seguint el compàs i la cadència de la música, cadascú balla com sap, com vol o com pot. L'important és prendre part a la festa agermanadora.

Res més contrari a l'esperit de la sardana empordanesa que convertir les ballades en una reunió de grups estancs, formats sempre pels mateixos balladors i que tàcitament o a vegades explícitament, neguen l'entrada a la rotllana a qualsevol que no sigui del grup. Com també és contrari a l'esperit de la sardana convertir la ballada en motiu d'exhibició.

“Anar a les sardanes”, com diem per aquí, és acudir a un lloc d'en-contre festiu, on trobarem amics, coneguts o, com deia Pla, saludats i allà parlarem seriosos o fent broma, tant se val, i quan comenci la música, si s'escau i ens abelleix, farem rotllana i ballarem.

Penso que la sardana adquireix tota la seva plenitud, esplendorositat i significació en aquelles sardanes –que encara, gràcies a Déu, trobem a les festes majors dels nostres pobles– tan grans que amb poques s'omple la plaça, formades per joves i vells, gent gran i mai-nada, uns que amb una certa fatxenderia exhibeixen el seu domini del ball i altres més maldestres que tenen feina a no perdre el compàs; tots amb la il·lusió reflectida al rostre i sense aquell posat encarcerat i transcendent tan freqüent en els “sardanistes” d'avui.

La sardana se'ns ha reduït massa a una cosa acadèmica, en què es valora la perfecció i la sincronització. Motiu per exhibir-se el grup o per competir. Emparada en el seu simbolisme i transcendència.

Convé retornar a la sardana el seu caràcter autènticament popular, festiu i de celebració comunitària. No valdria la pena de promoure la sardana amb denominació d'origen empordanès?

Rafael Angelats i Juncà

BAR - CAFETERIA

PASSEIG MARÍTIM Nº 19 L'ESCALA

HOTEL NIEVES MAR

(RESTAURANT CASA NIEVES)

PASSEIG MARÍTIM, 8

Tel. (972) 77 03 00 Fax (972) 77 36 05

17130 L'ESCALA

ROSTISSERIA
KAN KILIS

Camí Ample, 1 / Av. Ave Maria, 1 - Tel. 77 45 58 - L'ESCALA

Joieria i Relotgeria

J. Molinas

REPARACIONS - COPES i TROFEUS ESPORTIUS

Carrer Pintor Joan Massanet, 26 - Tel. 77 05 48

L'ESCALA

SERRALLERIA SUES, S.L.

REIXES, PORTES BASCULANTS,
DE BALLESTA I ENRROTLLABLES

Avga. Girona, 54 - Tel. 972 - 77.04.67

RENAULT

GARATGE FUMADÓ

Closa d'en Llop, s/n

Tel. 77 23 01 - Fax 77 42 27

17130 L'ESCALA (Girona)

**AUTO ESCOLA
MARINA**

ESTEM AL VOSTRE SERVEI:
MARTÍ MORENO - EMILI SERRA

Avda. Ave Maria, s/n Telèfon 77 06 78
L'ESCALA

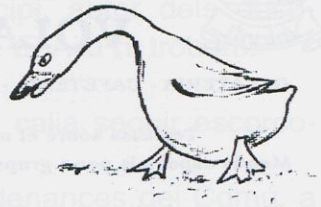
NOVETATS · TELÈXITS
ARTICLES PER A LA LLAR

Casa Puig Giralt

PINTOR MASSANET, 6-8
ENRIC SERRA, 4
Telèfon 77 45 92
17130 L'ESCALA

L'ESCALA I L'OCA

Aquests dies, comentant amb amics i coneguts el "22 APLEC DE LA SARDANA" i la importància de la música i la dansa en nostra vila, he trobat algun burleta que m'ha dit:

"... ah! sí, a l'EscalE;
escoltE, nenE, la sardanE".

Provocat per la rialleta i el to irònic amb que al·ludeixen la parla escalenca, he volgut investigar.

Des de quan els mots acabats en A els convertim en E ben sonora? Quan va néixer la dita popular?:

"A l'EscalE maten l'oquE,
i a l'Estartit se la foten".

Els estartidencs, què hi tenen a veure amb la qüestió?

He passejat per l'Estartit i he comprovat que el verb *fotre* el fan servir molt: no fotis, m'has fotut, ja el fotré, no fotem...

Això explicaria el final de la dita.

Però, i la E escalenca, d'on surt?

He passat hores consultant l'Arxiu Municipal; els documents més antics són uns censos de 1699; després un llibre de comptes de l'any 1700 i següents. Hi figuren llargues llistes dels que paguen o cobren,

Restaurant - Pizzeria
VOLANTÍ

GELATERIA - CAFETERIA - CREPERIA

Terrassa sobre el mar

Menús especials per a grups i reunions

Ronda de l'Olla - Tel. i Fax 77 07 28
17130 L'ESCALA (Alt Empordà) GIRONA

Restaurant

"El Cargol"

C/. del Port 39 Tel. 77 11 59
17130 L'ESCALA

Souvenirs

ART I FERRO

ARTICLES DE REGAL

CERÀMIQUES

QUADRES DE NUSOS MARINERS

PINTURES

TERRISSA

Enric Serra, 3
Tel. 77.17.59
L'ESCALA

boutique

Vilabrú

Carrer del Port, 14 - Tel. 77 06 73
Avinguda Montgó, 29 - Tel. 77 32 27
L'ESCALA - Costa Brava

BICICLETES
MIA

LLOGUER * REPARACIONS
ACCESSORIS * VENDA

Avgda. Girona, 59
Tel. 77 28 26
17130 L'Escala - Girona

CUINA D'ESPECIALITATS
MARINERES

Ronda del Padro
Telefon 77 02 87 L'ESCALA

Estudi i Servei.s.c.

ASSESSORIA EMPRESARIAL

C/. Joan Massanet, 40 - Ap. C., 5
Tel.(972) 77 21 77 - 17130 L'ESCALA

RESTAURANT - MARISQUERIA

Els Pescadors

PORT D'EN PERRIS, 3
TEL. 77 07 28
ESPECIALITATS MARINERES
CASAMENTS - COMUNIONS - APATS
D'AVANT DEL MAR
OBERT TOT L'ANY
CALEFACCIO I AIRE ACONDICIONAT

arrenden o tributen, acrediten o deuen. Sorprèn que el Clavari o el Secretari representant intel·lectual del municipi, autor dels documents, escriu els noms amb A final, en lloc de E. Així hi trobem:

“PerA, JaumA, SastrA, SilvestrA, EstevA,”

Tal ortografia és el contrari del que cerco; calia seguir escorcollant, trobar la solució correcta.

En arribar a un lligall que tracta de les Ordenances del Comú, a partir de 1800, l'escriptura canvia del tot, ja està corregida la a final, no se'n troba cap, ni una.

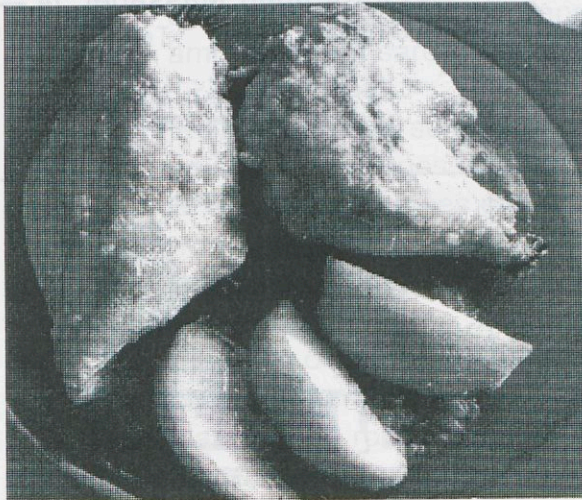
M'imagino aquell bon administrador que arriba un dia a treballar a l'Ajuntament i veu en tots els llibres l'error regròs estampat en tants de folis. I comença a renyar, a queixar-se, escridassar i a cantar les quaranta als secretaris anteriors i als regidors que ho permeten.

El cas es comenta a la platja, a la plaça, al cafè i es fa tema únic en totes les tertúlies. Semblant a bola de neu que davalla pel pendent i es va engrossint, així se li donà excessiva importància al fet que els escalencs tenien mal escrits els documents del comú.

I es provocà la reacció contrària; canviaren el rumb.

Perquè no se'ls retregués més aquella A equivocada, des d'aleshores ho pronunciarien sempre amb E.

Deixem-nos, però, de problema de vocals i celebrem amb vivacitat l'APLEC d'enguany, fent veritat el que proclama la sardana de l'Escala, “gentil, galana i encisera...”.

Fet i fet, això no priva pas de poder matar l'oca, guisar-la amb art culinari i contribuir amb un bon dinar a l'alegria de la festa.

F. Sala Balaguer

Oca amb peres

BUGADERIA - AUTOSERVEI

DOLMON

Carrer Codolar, 20
Tel. 77 00 15

L'ESCALA

TABACS

**FRANCA
PELLICER**

C/. del Port 47 Tel. 77 16 23
17130 L'ESCALA

Ave Maria, 16 - C/. Migdia, 20
17130 L'ESCALA - Tel. 77 46 36

FUSTERIA

Esteve Ribas

C/. Riera, 50 - Tel. 77 05 37 - L'ESCALA

TITOGRAMA
VIDEOGRAMA

Av. Girona, 49
Tel. 77 36 16
L'ESCALA

Joan Palau

Pintor Joan Massanet, 74

L'Escala Tel. 77 18 05

ELECTRICITAT, AIGUA,
CALEFACCIÓ

GARAGE UNIVERSAL

JUAN LAGARES

Ctra. Viladamat - Palafrugell
Tel. 77 11 74 - Apartat 53
17130 L'ESCALA

boutique

NELENE

Maranges, 15 Tel. 77 00 73 L'ESCALA
Monturiol, 2 Tel. 50 16 70 FIGUERES

LA SARDANA DE VERDAGUER

A la biografia de mossèn Joan Güell s'esmenta una escapada de Verdaguer a l'Empordà. De la vigília del “Mercat del Ram”, fins al Dilluns de Pasqua. Sembla que el vailet, que devia tenir catorze o quinze anys, arribà fins a Garriguella on veié ballar per primera vegada la sardana i des d'un estratègic turó anomenat “Torre Malaveïna” contemplà el Canigó. En tingué una impressió tan profunda que anys després evocà el fet en una poesia titulada l'“Empordà”, una de les més arrodonides del corpus literari del poeta:

Ja fa molts anys, los jocs de la infantesa
encara eren mes úniques passions,
jo visití la plana empordanesa,
com la de Vic voltada de Turons.

I en una plaça de no sé quin poble
per primera vegada viu rodar
lo ball de la sardana airós i noble;
mai més l'he vist i encara el puc pintar.

Era un cercle de joves i donzelles,
un enfilall de roses i clavells;
amb quin aire, bon Déu, dansaven elles,
amb quin delit sardanejaven ells!

En un retaule literari que sembla extret de la divina Grècia, mentre descriu les arrels clàssiques de la sardana Verdaguer fa una descripció lapidària dels nois i noies empordanesos i, en la seva imaginació desbordada, fins i tot li sembla veure cofats amb la vermella barretina els soldats d'Alexandre el Gran:

Els eren d'estatura gegantina,
eixuts de cara, revinguts de cos,
plançons de roure que cap vent inclina,
lleons que té la pàtria dins son clos.

Negres d'ulls i cabells eren les noies
com aranyó collit en juliol;
d'aire lleuger, de cares bonicoies,
emmorenides per lo bes del sol.

I la roda de flors donava voltes
com la roda de torn de terrisser,
i voleiaven cabelleres soltes
com raigs de llum damunt d'un claveller.

I es movien airoses les vermelles
barretines al so del flabiol,
oh Catalunya, de tos camps roselles,
que ja coneix ha tres mil anys lo sol.

Karnac pintà eixa gent en sa muralla
amb aqueix tros de púrpura en los fronts
quan feren tremollar en greu batalla
lo trono de granit dels faraons.

Per aquell cercle harmoniós, ferida
ma tendra fantasia aletejant,
a un turonell m'enfilo, que convida
a veure l'Empordà a mos ulls d'infant.

Vegí a plaer aquella immensa plana
que no podent los homes escombrar,
se'n cuida cada hivern la tramuntana
asserrentant la sorra vers la mar.

Fent ara un dels seus esbalaïdors salts poètics, Verdaguer trans-
porta el cercle humà a la geografia. S'enfila a un estratègic turó i té
ocasió de contemplar una insòlita sardana, pletòrica de suggestions.

Té ocasió de contemplar la insòlita sardana que, coronats pel
majestàtic Canigó, formen les muntanyes i turons que envolten la
plana empordanesa: de Sant Pere de Roda al Montgrí passant pel

puig Neulós, Bassegoda, Montagut i el Mont; els Àngels, les Gavarres i el tossal de Begur, de cada muntanya sap explicar-ne la història, prenyada de patriotisme; de cada turó en sap extreure, plàsticament, els mites més preclars:

Dels Pirineus vegí la capçalera,
per damunt d'ells sortint lo Canigó,
com tità que s'aboca a una barrera
per veure eix pla germà del Rosselló.

Obirí a Bellaguarda, fortalesa
que vora el Coll de Panissars vetllant,
oh greu dolor!, abriga amb la francesa
bandera, lo trofeu que Pere el Gran.

Vegí lo golf on Roses i Empúries
decrèpites banyant-se en sa vellor,
veuen passar onades i centúries,
cap d'elles, ai!, tornant-los sa grandor.

Ni els grecs llaüts que amb ales de gavina
vingueren a ses costes a niuar;
ni la gent líbia, rhòdia, ni llatina
que s'hi abocaren com los rius al mar.

Veig, més humils, les aigües on Banyoles
s'emmiralla pensant en Sant Emer,
que matà el drac de les badantes goles
que feia als nois de fossa i de fosser.

Besalú me parlà de Tallaferro
mostrant-me ses ruïnes que se'n van,
Maçanet m'ensenyà lo pal de ferro
que un dia fou mangala de Roland.

Des de l'humil montícul on s'arrapa,
Peralada em parlà d'en Muntaner,
d'Hanníbal les Escalles, i del papa
Sant Damas gloriós, Argelaguer.

Ho volta tot un cercle de muntanyes,
del cor de cada una eixint-ne un riu,
que va a dir a eixos pobles i campanyes
l'amor que els té lo Pirineu altiu.

La serra on seu lo monestir de Roda
encaixa amb lo Neulós en Requesens;
Requesens amb lo Puig de Bassegoda,
del Pirineu antemural immens.

Lo Montagut sa ermita als núvols puja;
quan a l'hivern s'abriga com un vell,
fa dir als de Banyoles: tindrem pluja,
puix la Mare de Déu porta mantell.

Los puigs del Mont i els Angels a la serra
de Rocacorba allarguen les arrels,
d'Olot, Garrotxa i Empordà a la terra,
a camps i rius i mars parlant dels cels.

Per tancar la Bisbal en sa rodona
les Gavarres s'aixequen com un mur,
des de la riba on s'assegué Girona
fins als turons on s'enfilà Begur.

Darrere aquells turons Roger de Llúria
prengué cent naus rompent-ne la meitat,
i el mar, davant son rei perdent la fúria
li besà els peus com un lleó domat.

Com minyó de bracet amb dues nines,
les tres muntanyes del rocós Montgrí
creguí veure acostar a ses veïnes
per cloure bé aqueix rotllo gegantí.

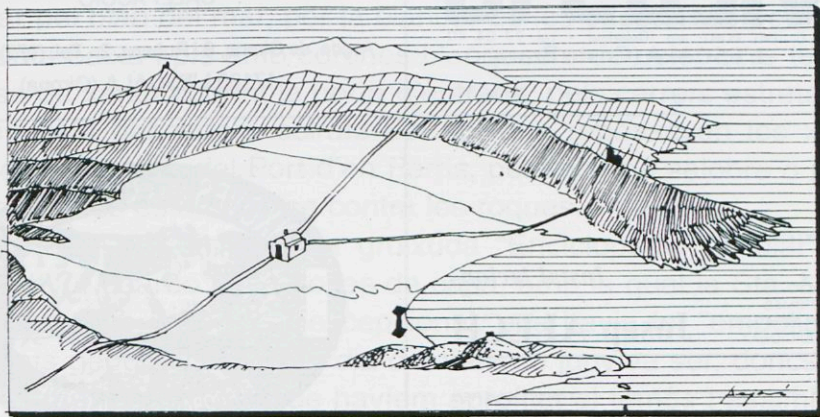
Sentí en la mar l'orquestra de les ones
responent amb rogall al vent del Nord,
que en la pineda rondinant a estones
els arbres romp quan vol que sonen fort.

Els Jocs Olímpics de Barcelona ens varen fer reviure uns moments el somni verdaguerià quan a iniciativa de la "Fundació Universal de la Sardana" la Barcelona Vella fou encerclada per una immensa rotllana. Era el dia 22 de juliol de 1992.

Les notes d'aquella sardana, transmeses per les ones de "Catalunya Música" donaven fe de la sardana més gran de la història... després de la pètria sardana forjada en la ment de Verdaguer i plasmada literàriament en les pròpies arrels emporitanes.

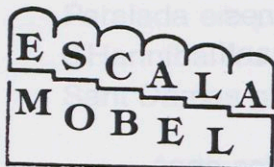
Una gran plaça me semblà eixa plana,
eixos turons un cercle de gegants
que per ballar una gentil sardana
van allargant-se com amics les mans.

Joan Carreras i Péra

Dibuix : Benjamí Bofarull

MOBILIARI I DECORACIÓ

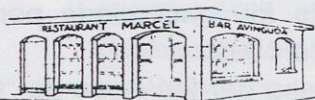
Av. Riells, 26-28
Tel. 77 31 91
Fax 77 34 04 17130 L'ESCALA (Girona)

LLIBRERIA MONTSERRAT

DIARIS - REVISTES - REGALS

Avda. Ave Maria, 19 - L'ESCALA
Tel. 77 00 13

RESTAURANT MARCEL BAR AVINGUDA
Avda Girona, 60 - Tel. (972) 77 07 23 - 17130 L'ESCALA (Girona)

OPTICA L'ESCALA

Ulleres Graduades i de Sol - Audifons
Lens de Contacte - Accesoris Optics.

C/. Maranges, 13 - Tel. 77 09 86
L'ESCALA

C/. DEL PORT, s/n (Galeries) • Tel. 77 04 40
L'ESCALA (Costa Brava)

JOSEP RIBAS VILA
ELECTRICITAT - FONTANERIA
CALEFACCIÓ

Avgda. de Girona, 6 i Rubens, 2 - Tel. (972) 77 06 55
17130 L'ESCALA (Girona)

ELECTRICITAT
AIGUA
GAS
CALEFACCIÓ
AUTOMATISMES
RECS PER ASPERSIÓ
AIRE CONDICIONAT

Instal·lacions

Josep ALECH

c/ Romans, 21 • Telefon 50 33 84 • 17600 FIGUERES

L'ESCALA, CONTRAPUNT D'ETERNITAT

Quan els sardanistes escalencs van demanar-me que escrivís unes ratlles per al butlletí de l'Aplec, no vaig dubtar ni un instant. La sardana, l'Escala i el mar són tres elements consubstancials que configuren una part important de la meva vida.

Escric aquestes ratlles des de la plena consciència que poden donar una visió molt personal. Alhora, però, entenc que massa sovint, potser inconscientment a causa de tot un seguit de condicionaments, amaguem els nostres sentiments, emocions, vivències... Poder dir lliurement, en veu alta: "això m'agrada, em fa feliç, m'il·lusiona, ho estimo", a més de fer-nos sentir més lliures, també ens enriqueix com a persones. Des d'aquesta perspectiva, m'he decantat per escriure tot allò tan engrescador que l'Escala m'ha fet sentir.

Quan encara era un infant, un matí del mes de juny l'Escala i el mar formaren part d'una mateixa descoberta: a l'Escala, per primera vegada, vaig veure el blau del mar, tota una aventura si tenim en compte la distància que em separava de la costa i l'època en què vivíem.

Aquell dia, la quotidianitat va fer un gir de 180 graus. Tot era d'un altre color: el groc dels camps de blat a punt de segar, la verdor dels prats pirinencs o el dringar de les esquelles dels ramats me'ls van canviar pel blau del mar, per la blancor de les casetes de pescadors de planta baixa i pis amb cortines blanques o de color ocre teixides a guisa de xarxa cobrint la porta d'entrada, pels carrers estrets, pels rostres dels pescadors colrats del sol que repassaven les xarxes esteses a la platja del Port d'en Perris, per l'olor de salobre o pel so de les onades estampint-se contra les roques.

A l'escola passàvem una gruixuda "Enciclopèdia escolar", que encara avui guardo a les golfes de casa, amb la qual la Sta. Mercè, una dona amb un esperit excepcional, ens havia fet "empollar" els accidents geogràfics. Aquell dia del mes de juny va ser, doncs, com una lliçó de repàs, i els que havíem aprofitat el temps i assimilat bé els conceptes vàrem ser molt conscients que allò que vèiem i tocà-

Estampa escalena • Carrer Perxel, any 1965 - Foto: Joaquim Palau

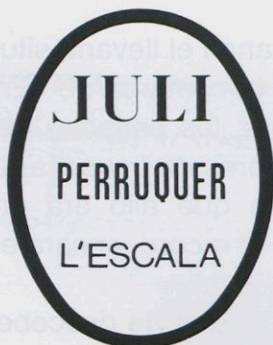
vem era un poblet costaner, batut per la tramuntana i el llevant, situat a la punta més al sud de la badia de Roses, a la comarca de l'Empordà. Una terra colonitzada per grecs i romans, les petjades dels quals vàrem trobar a les ruïnes d'Empúries, després de travessar un estret pont sobre un rierol que ens recordava que allò era una desembocadura. Un munt d'imatges que ara, en el record, encara em semblen totalment bucòliques.

Aquell dia del mes de juny va ser l'inici d'un seguit de descobertes de les quals no parlava l'enciclopèdia. De la gent i de la cultura escalenques; de la "Solitud" de la Mila, l'ermitana d'ulls verds creada per la ploma de Caterina Albert, glòria de les nostres lletres; del "banc del si no fos"; dels músics escalencs, en Pere Mercader i son pare Rossend, del gran tenora Albert Martí; de la cobla La Principal de l'Escala; d'aquell home que descriuen com a "menut i desnerit, un xic bohemí...", que ha estat una de les meves debilitats musicals quan parlem de sardanes: l'Avi Xaxu, un autèntic trobador, que va saber escoltar com l'aigua esvalotada s'estavellava contra el rocam a "La Roca del Cargol", contemplar els penya-segats de "Les muntanyes de Montgó", i amb aquests i molts altres elements del seu petit poble fer cantar els instruments de la cobla, amb aquella naturalitat que només pot traspasar d'allò que es fa amb el cor i que és capaç d'enlairar l'esperit, tot allò que surt del fons de l'ànima.

Això no m'ho va ensenyar la vella enciclopèdia, sinó que ha estat fruit de la meva innata tafaneria per conèixer les coses, la gent i la cultura del meu país, i també del bon regust que l'Escala em va deixar.

Tornar a l'Escala de vacances o bé per ballar sardanes sempre ha estat un plaer, sobretot a la primera quinzena de setembre, quan el brogit ja s'ha començat a esvaïr i és possible gaudir de la pau de les cales tot prenent el sol sense cremar-se.

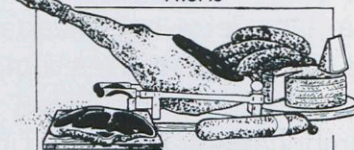
Recordo molt especialment un estiu que amb la meva família, quan els meus dos fills encara eren molt petits, visitàrem el vell cementiri mariner a la recerca de la tomba de l'Avi Xaxu. El silenci i la blancor del lloc em va portar als llavis les notes de "El cant del batre", mentre pensava que aquell era un bon lloc per tancar els ulls i restar de cara al mar i oblidar-se de tot fins a l'eternitat. D'aleshores

JULI
PERRUQUER
L'ESCALA

La Torre, 41, 1.^a
Telèfon 77 01 18

CARNISSERIA - XARCUTERIA
PRODUCTES ARTESANALS
PROPIS

J. NAVARRO

C/ Ave Maria, 29 - Tel. 77 39 54

PERRUQUERIA UNISEX
ESTÈTICA

Carles

ESPECIALITATS EN TRACTAMENTS CAPILARS
CAIGUDA · CASPA · GRASSA

NETEGES CUTIS · DEPILACIÓ · MASSATGE CORPORAL

C/ Enric Serra, 30 - Tel. 77.16.55 - 17130 L'ESCALA

RÀDIO - T.V.
ELECTRODOMÈSTICS

JOSEP M.ª GELI

«CAN FIDEL»

Carrer del Port, 39 - Tel. 77 00 98
L'ESCALA

Arboles Frutales
Forestales y de Adorno

Vivers Moner

Fax 972-56 02 61

☎ 56 00 33 ☎ 77 13 26
17 483 BÀSCARA (Girona) 17 130 L'ESCALA

Dermofarmàcia

Fòrmules
Magistral
Centre
d'Específics
Homeopatia
Ortopèdia

ROSA MARIA BALLESTA

Pintor Joan Massanet, 4 - Tel. 77 15 75 - L'ESCALA

Pintor Joan Massanet, 82
17130 L'ESCALA (Girona)
Tel./Fax (particular) 77 02 49
77 20 64

CASA POU

AVUIE MANTUT 47 L'ESCALA (GIRONA) TEL. N. 77 02 47

- ARTICLES PLATJA
- MARROQUINERIA
- BIJUTERIA
- SOUVENIRS
- ROBA DE PLATJA
- JOGUINES
- PELL

ençà, no he pogut oblidar les lletres escrites pel poeta escalenc Josep Sureda i gravades en la làpida de la tomba del músic: “Adéu, cantora cigala que has viscut només per l’art; nostre orgull i nostra glòria. Adéu, Xaxu de l’Escala, contrapunt d’eternitat”.

La casualitat o bé el destí volgueren que l’hivern passat em topés amb una sorpresa que de nou em vinculava a l’Escala. A la vila de Tossa, mentre recollia informació d’un fons musical aparegut en unes golfes, em vaig trobar a les mans les partícules manuscrites pel seu autor, Antoni Agramont, que havia estat mestre de solfa de l’Avi Xaxu i que el músic de Castelló d’Empúries va dedicar a la festa major de l’Escala amb el nom de “La festa de Sta. Màxima”, una sardana que els sardanistes escalencs havien buscat i rebuscat infructuosament; troballa que va causar una gran alegria a l’amic Pous.

Després d’estar alguns anys allunyada de l’Escala, la meva feina en un mitjà d’informació m’hi va portar de nou un capvespre de l’estiu de 1996, amb motiu de l’homenatge que la vila tributava a un sar-

1932. Vista parcial de la Platja
Foto: Joaquim Palau

1969. De nit a la Platja. Varada de les barques
Foto: Joaquim Palau

danista: en Josep Vilabrú. Aleshores no vaig poder vèncer la temptació d'arribar-hi amb el temps suficient per fer un volt pel Passeig, contemplar les gavines entre l'aigua, el vaivé de les onades entremaliades, la posta de sol davant de la roca del Cargol i fer un tomb pels vells i estrets carrerons, tot recordant la descoberta de la meva infantesa: una Escala arquitectònica i paisatgísticament molt diferent de la d'avui.

El pas del temps a voltes esborra i a voltes consolida. A l'Escala no ha pogut esborrar ni els ressons de la sardana barrejats amb l'embranzida de les onades, ni les postes de sol bucòliques, ni el record d'entranyables personatges que han fet història, perquè l'Escala serà sempre "Contrapunt d'eternitat".

Montserrat Juvanteny

Informadora sardanista

"La sardana", *Diari de Girona*

GUANTER

API

AGENTS DE LA PROPIETAT INMOBILIARIA
VENDA - ASSEGURANCES - LLOGERS
ADMINISTRACIONS

Ave Maria, 18 Tel. 77 02 72 Fax 77 01 57
Avgda. Riells, 46 Tel i Fax 77 00 40

17130 L'ESCALA

Cafè del Mar
L'Escala

LA PLATJA

SALAONS SOLÉS, S.A.

ANXOVES DE L'ESCALA, SARDINA DE LA COSTA I CONGELACIÓ DE PEIX

Carretera de Palafrugell, s/n.
Apartat de Correus, 210
Oficina: 77 03 57
Particular: 77 03 63 - 77 03 25

17130 L'ESCALA
(GIRONA)

Programa del XXII APLEC DE LA SARDANA DE L'ESCALA

Organització a càrrec del CENTRE ESPORTIU I RECREATIU L'ESCALA
Dedicat a JOAQUIM PALAU I FIGUERAS

Dissabte 31 de maig

A l'estatge del Centre Cultural Municipal Xavier Vilanova.

Tarda, a les 7

A la sala petita INAUGURACIÓ DE L'EXPOSICIÓ amb la mostra de les realitzacions de Quim Palau en les arts mecànica i fotogràfica.

Nit, a 2/4 d'11

A la sala gran CONCERT per l'orquestra **MARINA**, en el transcurs del qual serà elegida la PUBILLA DE L'ESCALA 1997.

Diumenge 1 de juny

Al passeig de Lluís Albert, APLEC DE LA SARDANA.

Cobles: **Foment de la Sardana (F.), Ciutat de Girona (CG.) i Marina (M.).**

Matí a 2/4 d'11, al passeig Lluís Albert

- 1 F. "Glòria" Jordi Paulí i Safont
- 2 CG. "Palafrugell i Tamariu" Conrad Saló i Ramell
- 3 M. "Colla Violetes del Bosc" Manel Saderra i Puigferrer
- 4 F. "Mimosa" Vicenç Bou i Geli
- 5 CG. "La rambla de Badalona" Josep M. Tarridas i Barri
- 6 M. "Fadrinalla" Pere Masats i Vilata
- 7 F. "Constància" Josep M. Boix i Risech
- 8 CG. "Com un passerell" (ob. flabiol) Ricard Viladesau i Caner
- 9 M. "Nit estelada" Josep Saderra i Puigferrer
- 10 F. "Ara saltarem" Josep Capell i Hernández
- 11 CG. "Les noies de la Torrossa" Jaume Ventura i Tort
- 12 M. "A saltar" Emili Saló i Ramell "Pau Marons"

Tarda a 2/4 de 5, al passeig Lluís Albert

- 13 F. "Inquietuds juvenils" Josep Coll i Ferrando
- 14 CG. "Gavina" Jaume Roca i Delpech
- 15 M. "El xicarró" Joaquim Serra i Corominas
- 16 F. "En Joan Llobet" (ob. tenora). Joan Roure i Jané
- 17 CG. "Reviscolada" (ob. fiscorn) Francesc Juanola i Reixach
- 18 M. "Xerinola" (ob. tenores) Ricard Viladesau i Caner
- 19 F. "El cau del duc" Antoni Giner i Xicoira
- 20 CG. "Secret" (primera audició) Lluís Albert i Rivas
- 21 M. "Saltant les roques" Jaume Vilà i Comas
- 22 F. "Per Torroella" Martirià Font i Coll
- 23 CG. "Alegre Neus" Lluís Cotxo i Güell
- 24 M. "Amer, aplec nocturn" Francesc Camps i Comellas
- 25 CONJUNT "Els pescadors de l'Escala" Francesc Mas i Ros
- 26 F. "Nois Alegres" Francesc Mas i Ros
- 27 CG. "El cant del batre" Josep Vicens i Juli "Xaxu"
- 28 M. "Els cinc rossinyols" (ob. flabiols). Francesc Mas i Ros

Nit a les 10, a la Platja

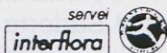
- 29 F. "De l'Empordà a la Garrotxa" Lluís Albert i Rivas
- 30 F. "El balcó de l'Empordà" Ramon Rossell i Mestres
- 31 F. "En Miquel de Tona" Miquel Vilà i Ferrer
- 32 F. "Cardedeu, cinc lustres" Carles Santiago i Roig
- 33 F. "Patriarca dels castells" Joaquim Soms i Janer
- 34 F. "L'Aplec de l'Escala" Enric Vilà i Armengol

Foment de la Sardana (F.), Ciutat de Girona (CG.), Marina (M.).

CENTRE DE JARDINERIA

HORTIFLORA

JARDINERIA - FLORISTERIA

Avgda. Riells, 20 - Tel. i Fax 77.12.71
Avgda. Ave Maria, 27 - Tel. 77.19.48
17130 L'ESCALA

LA CASONA

blava

ESTUDI D'INTERIORS
Mobiliari i Regal

C/. del Mar, 4 - 17130 L'ESCALA - Alt Empordà
Tel. - Fax (972) 77 39 90

TELESTIL

SONORITZACIÓ - TV - VIDEO - HIFI
ANTENES - VIA SATÈL.LIT
SERVEI TÈCNIC SONY I PIONEER

DISTRIBUÏDOR OFICIAL DE:

SONY I PIONEER

C/. Joan Masanet, 74 - Tel. 77 21 20
17130 L'ESCALA (Girona)

Albert Astor Vicens

Net de l'avi "XAXU"
GESTOR INTERMEDIARI EN PROMOCIONS I EDIFICACIONS
(G.I.P.E.) TITULAR PROFESSIONAL N.º 985

AGENCIA "XAXU"

LLOGUERS, COMPRA, VENDA, SERVEIS
ASSEGURANCES GENERALS

AGENCIA:

Carrer Ave Maria, 10 - Tel. 34 (72) 77.15.40
Apart. Correus n.º 255 - Fax 77.35.23
17130 L'ESCALA (Girona - Costa Brava)

Bodega

Can Ratxelet

Ctra. Viladamat-Palafrugell, Km. 4,5
Tel. 77.45.00 - 17130 L'ESCALA

CALÇATS BALLESTA

Fundada l'any 1920

Pintor Joan Massanet, 10

Tel. (972) 77 02 53

17130 L'ESCALA

(Costa Brava - Girona)

Hotel Can Miquel

Restaurant Montgó Park

PLATJA DE MONTGÓ - Tel. 77 14 52 - 77 10 02
17130 L'ESCALA Girona - Costa Brava

Snack - Bar - Cafeteria

TREVI

Xamfrà: Sant Pere - Avi Xaxu

Tel. 77 16 01 **L'ESCALA**

SARDANES VERSUS CASTELLS

De ben marrec, recordo que em vaig habituar a la música de cobla i a veure ballar sardanes, cosa ben natural a les nostres contrades, no només escoltant-les a la ràdio sinó oïnt de casa estant les audicions que tenien lloc a la Platja. Però, la sardana no només venia a ser per a mi un fenomen familiar i quotidià, sinó que aviat vaig aprendre que era un símbol d'identitat catalana, i no un signe purament folklòric, com la barretina o el porró, sinó un signe curull de significats.

La sardana, empesa per l'onada catalanista de finals del segle XIX, en molt poc temps s'havia estès i s'havia arrelat en el conjunt de la societat catalana. Una expansió que havia estat també geogràfica: nascuda a l'Empordà, s'havia escampat cap al sud i havia ja conquerit Barcelona, estava arribant al camp de Tarragona i s'esperava que seguiria l'expansió, i que un dia la sardana esdevindria popular a les terres de l'Ebre i potser fins i tot més avall; han passat molts anys des d'aleshores i la sardana segueix essent un símbol de Catalunya universalment reconegut, però no sembla que segueixi expandint-se. D'altra banda, la primera vegada que vaig presenciar en viu l'actuació d'una colla castellera fou el 1r d'octubre de 1985 amb motiu del 700è aniversari de la batalla del coll de Panissars, a la rodalia de la Jonquera; i aquella exhibició castellera lluny dels seus límits naturals ja insinuava el que aquests darrers anys s'ha confirmat: que els castells, al contrari de les sardanes, estan en plena expansió.

Existeix una teoria que afirma que Catalunya és fruit de dues pulsions: la que genera el Pirineu i va de nord a sud, i la del Mediterrani, de llevant a ponent. Podríem dir que tant el Pirineu com el Mediterrani són dos punts tel·lúrics que radien una energia que es va esllanguint a mesura que avança cap al sud i cap a ponent. El creuament d'aquests corrents conformaria les diferències i els matisos dels diferents tarannàs de les comarques catalanes. Així, aquesta teoria explicaria les diferències entre les anomenades Catalunya Vella (meitat nord-oriental del Principat) i Catalunya Nova (meitat sud-occidental).

De sempre, la Catalunya Vella ha imposat un cert monopoli de la catalanitat. Això explica que durant molts anys la sardana, un fenomen empordanès exportat a la resta de Catalunya, hagi estat consi-

derada la dansa nacional de Catalunya, en detriment d'altres danses del país. Com també explica que durant molt de temps s'hagi considerat que la modalitat dialectal del català central, o sia, el de la Catalunya Vella —comarques de Girona i Barcelona—, era el bo, l'original..., i, consegüentment, el català de la Ràpita, el de ponent, o el dolç català de Mallorca, era una mena de succedani, no era pur del tot... Durant molts anys hem assimilat catalanitat a Empordà, curiosament allí on el Pirineu i el Mediterrani es fonen; seria com un punt de fusió.

Ara, però, potser anem per un altre camí: els castells, una tradició sorgida al camp de Tarragona, o en algun punt del País Valencià, estan a punt de convertir-se en un nou element de vertebració nacional. Així, trobem colles castelleres al Vallès, a Lleida, al Bages, a Mallorca, i fins i tot a les nostres comarques, com ara a Salt, a l'Albera i a Figueres, i a Perpinyà. D'aquesta manera, la Catalunya Nova, la del sud, pren la iniciativa i a més genera afició i entusiasme, col·laborant a cohesionar Catalunya alhora que la fa més plural. No només aporta els castells, sinó calçots, diables, cassola de tros, jota, ball pagès, ball del bot, ensaïmada, sobrassada, ball de gitanes...

Així, doncs, es constata que l'evolució que han experimentat les sardanes i els castells ha estat molt diferent, la qual cosa dóna peu a fer càbales sobre el perquè d'aquest contrast, analitzant-lo a partir de tres perspectives: la confrontació nord-sud, la competitivitat i la televisió.

Una primera interpretació, molt arriscada, tracta de la confrontació nord-sud. El catalanisme del segle passat intentà recuperar les essències catalanes, i és evident que els orígens de Catalunya se situen al nord. Els catalans sempre hem considerat que l'autèntica Catalunya és la Catalunya Vella; aquí hem situat els seus mites i des d'aquí mirem amb cert distanciament tot el territori català meridional. En aquesta perspectiva, l'èxit dels castells seria la resposta del sud, una Catalunya més aspra i menys pura que la Catalunya nostra, la de la sirena i el pastor, però que cada dia trepitja més fort.

Més raonable sembla pensar que en una època en què es valora exageradament la competència en tots els camps i que ha fet dels esports competitiu un espectacle de multituds, l'èxit dels castells s'explica per la seva espectacularitat i per l'emoció que l'acompanya. És cert que es poden organitzar concursos de colles sardanistes, però la decisió de qui

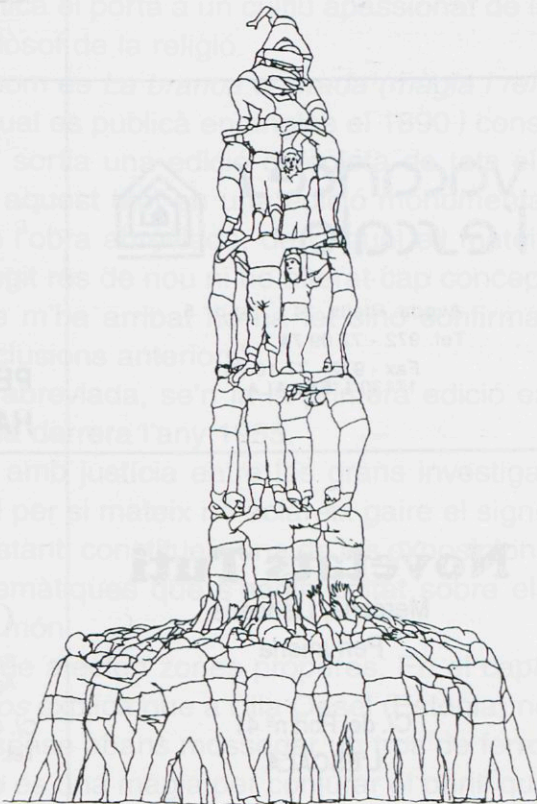
balla millor és purament tècnica i poc evident per als espectadors, i, al mateix temps, els sardanistes de concurs vulneren el que sembla que ha de ser la primera regla de la sardana: estar oberta a tothom.

Un tercer i darrer element és la televisió, que cada vegada més s'alimenta de l'espectacularitat. A la pantalla, una ballada de sardanes resulta molt atractiva, però aviat perd impacte perquè es repeteix indefinidament, mentre els castells impressionen perquè concentren un gran dramatisme en un temps molt curt.

La televisió i la ràdio han donat popularitat als castells, fins a contribuir poderosament a la seva expansió, però això pot ser també la seva feblesa, atès que l'interès dels mitjans de comunicació, especialment la televisió, podria alterar en el futur aquesta situació i introduir-hi algun element de perversió. La sardana, en canvi, lleugera d'equipatge i lliure de temptacions competitives, seguirà existint en la mesura que mantingui un suport popular.

I nosaltres, tot pensant en allò de "sardanes versus castells" i aplicant-nos la dita "qui no té feina el gat pentina", podem preguntar-nos, des de la més rigorosa objectivitat i aparcant per un moment la nostra condició d'escalencs i empordanesos, què representa millor el nostre tarannà català: la perfecció apol·línea del cercle rítmicament repetit com les esbotzades de la mar o la voluntat fàustica que es nega a posar límits a la seva ambició. La sardana o el castell?

Lluís Colomeda i Sastre

FLECA - PASTISSERIA

Avgda. Montgó, s/n Tel. 77.11.43
Camí Ample, 1 Tel. 77.10.12
17130 L'ESCALA

XARCUTERIA

ROCA

FUNDADA L'ANY 1825

Embotits artesanals
cria, matança i elaboració propia.
Avd. Girona, 59 Local 1
telf. 77 39 21

Caixa de Girona

Especialitat Esculla de l'Escala
Maranges, 16 - Tel. 77 00 89
L'ESCALA (Costa Brava)
R.S.I. 205034/CAT
BENJAMÍ GALLEGOS

vacances l'escala

Avgda. Riells, 14 ☎ n.º 5
Tel. 972 - 77 09 74
Fax - 972 - 77 10 23
17130 L'ESCALA

CAPdeVILA

PERRUQUERIA HAIR & SHOP

C/. Maranges, 15, 1r.
Tel. 77 19 54
L'ESCALA

Novetats Tuti

Merceria, Llenceria
Perfumeria

C/. del Port nº 41
L'ESCALA

MICHELIN

CITROËN

GARATGE FERRER, S.L.

Servei Oficial MICHELIN
Agent CITROËN

C/. Closa del Llop, s/n.
Tel. 77.12.64 - Fax 77.35.94

17130 L'ESCALA

J.G. FRAZER

Volem parlar-vos d'aquest personatge, ja que creiem que és ben important de saber qui és perquè la seva trajectòria i els seus estudis marcaren una fita important dins el camp del coneixement de la mitologia i el folklore.

Recentment hem tingut oportunitat d'assistir a un postgrau en el qual participaven antropòlegs i estudiosos del folklore. La majoria ens parlaven de la influència d'aquest personatge i del seu treball com a inici d'una etapa d'estudi i recerca de llegendes, mites i creences populars, que moltes vegades, i només per tradició oral, s'han conegut a través dels anys o dels segles.

Sir James Georges Frazer nasqué a Irlanda l'any 1854, i féu estudis superiors a la Universitat de Glasgow i al Trinity College de la Universitat de Cambridge on posteriorment tingué una càtedra.

La seva formació humanística el portà a un cultiu apassionat de la seva vocació d'historiador i filòsof de la religió.

L'obra que li donà més renom és *La branca daurada (màgia i religió)*, la primera edició de la qual es publicà en anglès el 1890 i constava de dos volums. El 1907 sortia una edició completa de tots els seus treballs englobats amb aquest títol en una edició monumental de 12 volums. El 1922 tenim l'obra abreviada, de la qual ell mateix diu: "En el resum no hi he afegit res de nou ni he alterat cap concepte, ja que l'evidència del que m'ha arribat no ha fet sinó confirmar quasi sempre les meves conclusions anteriors".

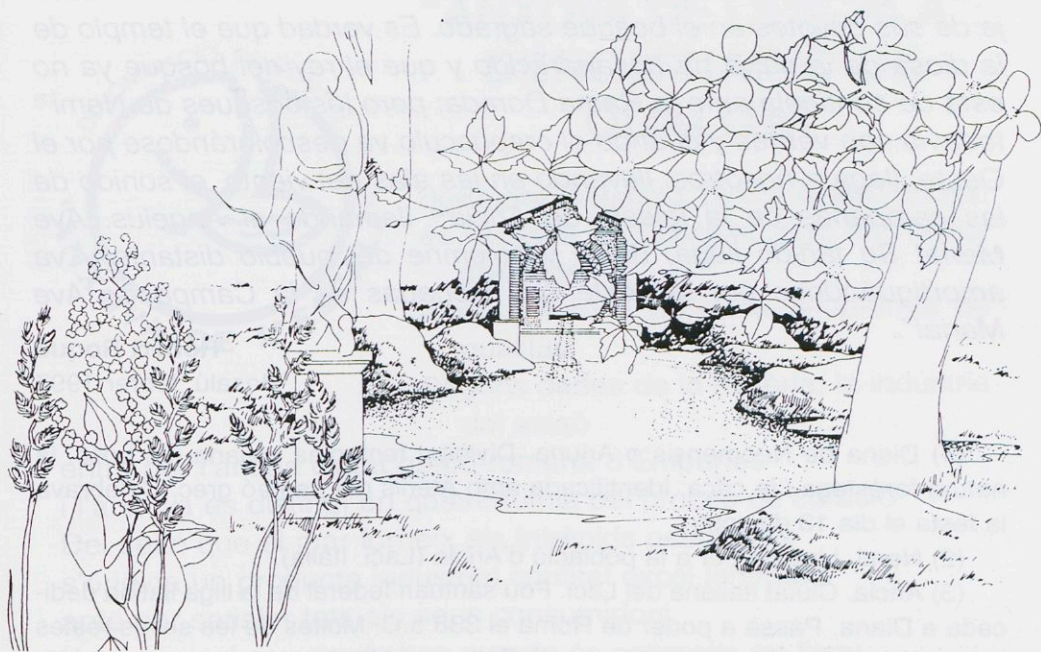
L'any 1944, i en la versió abreviada, se'n fa la primera edició en castellà; en seguiran 9 més, la darrera l'any 1955.

La branca daurada figura amb justícia entre les grans investigacions del nostre segle. El títol per si mateix no aclareix gaire el significat de tota l'obra; això no obstant, constitueix una de les exposicions més clares, completes i sistemàtiques que s'hagin editat sobre els costums i el folklore de tot el món.

Un parell de referències que afecten zones properes. En el capítol cinquantè *Ingestión del Dios* explica que a l'illa Oesel (Estònia) no mengen pa fet amb gra nou sense abans mossegar un tros de ferro, ja que, en aquest cas, el ferro és una màgia per conjurar el perill que

representa l'esperit del blat. I just aquí posa una nota que diu textualment: "*En España hay una variante, tocar hierro 'toca fierro', contra la mala suerte*". Expressió que en català fem servir "toca ferro".

En el capítol trenta-vuitè *la occisión del espíritu del árbol*, en l'apartat *Entierro del Carnaval*, s'explica això: "*En Lérida asistió a los funerales del Carnaval un viajero inglés en el año 1877 y lo relata así: El Domingo de Carnaval, una gran procesión de infantería, caballería y máscaras de toda clase, muchos a caballo y otros en carruajes, escoltaron en triunfo la carroza de Su Gracia Pau Pi, como llamaban a la efigie, por las calles más importantes. Durante tres días el jolgorio fué muy grande y por último a medianoche del último día de antrúejo, recorrió otra vez las calles la misma procesión pero bajo un aspecto diferente y con un final harto distinto. El carro había sido convertido en un carro fúnebre en el que reposaba la efigie de su Gracia, muerta. Un grup de enmascarados, que en la primera procesión había actuado como estudiantes de la folia entre bromas y jaranas, iban ahora vestidos de sacerdotes y obispos, andando pausadamente, llevando grandes cirios encendidos y cantando responsos. Todas las máscaras enlutadas con crespones y todos los jinetes llevaban antorchas encendidas. La procesión caminava melancólicamente por la calle principal entre las altas casas de muchos pisos y balcones, donde cada ventada, balconada y tejados estaban atestados por una densa masa de espectadores, todos con atifaz i disfraces de lujo y fantasía. En este escenario bailaban y se cruzaban los destellos de las antorchas en las sombras y las luces de bengala rojas y azules deslumbran unos instantes para desaparecer; sobre el ruido de los cascós de los caballos en el empedrado y del mesurado paso de la multitud marchando, se elevan las voces de los sacerdotes cantando el réquiem, mientras las bandas militares batían "tristes marchandos, las trompetas roncas, los tambores destemplados". Al llegar la procesión a la plaza principal, recitaron una oración funeral y burlesca ante del difunto Pau Pi i apagaron las luces; al punto el demonio y sus diablos saltaron entre la multitud, arrebataron el cadáver y huyeron con él, perseguidos vivament por todo el gentío chillando, gritando y aclamando. Naturalmente los diablos fuero alcanzados y dispersaos y el falso cadáver rescatado de sus garras, fué metido en*

Diana, divinitat del bosc i de la caça

una fosa preparada al efecte. Así vivió, murió i fué enterrado el Carnaval de 1877 en Lérida”.

En el llibre trobarem fites d'arreu del món, fent un ressò especial en els poblats primitius, que són una espècie de mitologia comparada a través de la qual es poden copsar estranyes supervivències espirituals dels nostres avantpassats.

Bona part dels seus estudis i tesis provenen de l'antic culte a l'arbre i les forces naturals. Dóna compte de com la creença en els principis sobrenaturals, en què predominen els que no tenen explicació científica i que, no gensmenys, funcionen amb sorprenent regularitat arreu i constitueixen l'antecedent lògic de la religió i les ciències modernes.

Frazer va morir a Irlanda el 1941.

Voldria resumir el final del llibre remarcant com lliga els antics costums i tradicions de l'adoració del temple de Diana en el bosc sagrat amb la pregària tradicional de l'Església catòlica de l'“Àngelus”:

"El lugar ha cambiado poco desde que Diana⁽¹⁾ recibía el homenaje de sus devotos en el bosque sagrado. Es verdad que el templo de la diosa de la selva ha desaparecido y que el rey del bosque ya no está de centinela ante la Rama Dorada: pero los bosques de Nemi⁽²⁾ todavía son verdes y cuando el crepúsculo va descolorándose por el Oeste, llega a nosotros, llevando en las alas del viento, el sonido de las campanas de la iglesia de Aricia⁽³⁾ llamando al Ángelus. Ave Maria! Su tañido llega, dulce y solemne del pueblo distante y va amortiguándose por las extensas ciénagas de la Campania. Ave Maria!"

Robert Roqué

Besalú, febrer 1997

(1) Diana de Neomensis o Ariuna. Divinitat femenina italiana del bosc, la natura feréstega i la caça, identificada amb Atenis del panteó grec. Celebrava la festa el dia 13 d'agost.

(2) Nemi. Llac proper a la població d'Aricia (Laci. Itàlia).

(3) Aricia. Ciutat italiana del Laci. Fou santuari federal de la lliga llatina dedicada a Diana. Passà a poder de Roma el 338 a.C. Moltes de les seves restes arqueològiques es troben al Museu de Bellver, a Mallorca.

**AERÒBIC
MULTIGYM**
L'ESCALA

**SAUNA - AERÒBIC - STEPS - GIM. DOLÇA
MANTENIMENT - FUNKY - GIM. INFANTIL**

Carmina Ballester

C/ La Moreneta, 6C (darrera l'església)
17130 L'ESCALA (Girona) - **Tel. 77 03 74**

**VINS i LICORS
PAVI**

Avda. Montgó, 37
Telf. 77.25.27

L'ESCALA

*Celler
Restaurant*

Varietats de carns
a la brasa

Pa amb tomàquet
i pernil

Vins naturals

CA L'HEREU

PLATJA DELS RIELLS
Corretera Barcelona, 2-4
Teléfono 77 10 74

L'ESCALA

BAR ELS PESCADORS

— Port La Clota - Tel. 77 02 83 —
L'ESCALA

“ANXOVA DE L'ESCALA”: DENOMINACIÓ DE QUALITAT

Bellugosa, saltadora, de cos esvelt i platejat és l'anxova de l'Escala, amb tot l'honor investida

amb la corona de reina, empremta de qualitat.

Segons dades de la història, la indústria del salaó

entrà per l'antiga ciutat greco-romana d'Empúries i l'anxova es distingeix en gastronomia pel procés de curació.

Del seitó que el mar forneix als intrèpids pescadors s'origina un producte industrial confitat excel·lentment apte per satisfer tots els seus consumidors.

L'anxova pel seu do de ben curada és estimada tot l'any.

Preparada amb pa amb tomata o amb torrada de pa blanc el qui tasta el seu sabor no pot oblidar-la mai.

Acompanyant amanides, entrants i assortit de plats es coneix al seu país i a altres llocs molt allunyats.

Tot i ser molt apreciada i assaborida per nombrosos degustadors no pot evitar la tristesa per la sobreexplotació

que pateix la seva espècie de la mar Mediterrània i se sent atorollada perquè tem la mutació.

Però l'esperit per sobreviure l'enforteix en tot moment i confia esperançada de resoldre la qüestió

afrontant amb valentia el nou problema latent.

La desaparició de l'espècie, una punxant amenaça, és tema que preocupa, més que a altres, als escalencs;

essent l'anxova la víctima d'aquest esdeveniment.

Es dialoga i comenta sobre el problema anxover, essent-ne interlocutors els industrials del ram i també l'Ajuntament.

Les conclusions aviat afloren d'acord amb les opinions i en una taula rodona es parla de solucions!

El peix petit no és recomanable per fer-lo en salaó i és difícil de pescar el gros seitó d'altres temps.

17130 L'ESCALA - Av. Girona, 76 - Tel. 77 28 34 - Fax 77 21 99

**PAPERERIA
TÈCNICA**

Pergami

*OFICINES
*ESCOLARS
*ARTS
*SERVEIS
GRÀFICS
*LLIBRES

Rda. Pedró, 10 - 12. local 1
17130 L'ESCALA (Alt Empordà)

Tel./Fax 77 27 50

**LLIBRERIA
BALLESTA**

MARIE CHRISTINE MACARD

C/. Pintor J. Massanet, nº 7
Tel. (972) 77 06 95
17130 L'ESCALA (Girona)

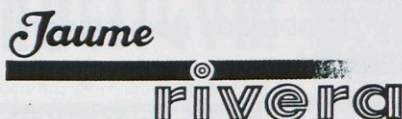

Pensió - Hostal Mediterrà

PERE BLANCH COLL

Carrer RIERA, 24
Particular, RIERA, 25
Tel. España (972) 77 00 28 Inter. 34 72.77 00 28
17130 L'ESCALA (Girona - Costa Brava)

ELECTRICITAT
LAMPISTERIA
ELECTRODOMÈSTICS

EXPOSICIÓ I VENDES
carrer Ave Maria, 36
Tel. (972) 77 04 23
Fax (972) 77 04 23

17130 L'ESCALA
(Girona)

**FORN
EL PILANET**

Camp del Pilans
L'ESCALA

**Restaurante
Mesón del Conde**

Sant Martí d'Empúries

Sant Martí d'Empúries
L'Escala - Tel. 77 03 06

**Autoservei
descompte**

Av. Girona, 39 - Tel. 77 18 09 - 17130 L'ESCALA

Es fa un prec d'ajut a la Generalitat en demanda de subvenció per costejar les despeses d'una veda biològica anual, així es podria aconseguir la regeneració dels bancs de seitó com a garantia del creixement de l'espècie i com a solució final. Si amb l'intent s'obté la resposta satisfactòria, a l'anxova de l'Escala li finirà el desconsol; per als industrials de la "denominació de qualitat", fora cabòria! i la indústria anxovera tindrà la continuïtat que es vol. La situació resolta afavoriria el benestar dels escalencs. A recuperar i potenciar, doncs, l'anyal festa de l'anxova, estroncada després de celebrar-se set anys correlatius! Els escalencs hauríem de posar les mans a l'obra esforçant-nos per mantenir en promoció els nostres ideals vius. Tant si es fa com no la festa, l'anxova de l'Escala és coneguda arreu i si hom fica a la boca el filet d'aquest peix tan apreciat es troba una exquisidesa que en el mercat no té preu i es recorda que se li ha fet justícia amb l'emblema atorgat: "ANXOVA DE L'ESCALA": Denominació de qualitat.

Pilar Pellicer, de Gispert
L'ESCALA, 1 d'abril de 1997

Obrador d'una manufactura de l'anxova

folgers

RENOVACIÓ I DECORACIÓ
D'ESTABLIMENTS

CONSULTING D'OBRES

Closa del Llop 31
Apartat de Correus 24
L'Escala tel. 77 04 71

PASTISSERIA - BOMBONERIA

Es complau en oferir-vos les seves escollides elaboracions

REPOSTERIA FINA
PASTES DE TÈ
PASTES SALADES I CANAPÈS
PASTISSOS GELATS I
GELATS ARTESANALS

i la seva especialitat
ESCALONS

C/. Maranges, 6
Tel. 77 01 80 - L'ESCALA

MOTOS BOSCH

VENDA - REPARACIÓ
RECANVIS DE
MOTOS I BICICLETES

c/ Ave Maria, 13 - c/ Sant Pere, 67
Telèfon 77 06 45 - 17130 L'ESCALA

Carnisseria i Xarcuteria

J. PAGÈS

Avda. Girona, 56 - Tel. 77 21 81

L'ESCALA (Costa Brava)

JOPA

nàutica

Closa del Llop, 116
Tel. (972) 77 07 55 - Fax (972) 77 09 04
E-17130 L'ESCALA (Girona)

ADMINISTRACIÓ DE LOTERIA N.º 1

Isidre Pons i Rius

LOTERIA NACIONAL - LOTERIA PRIMITIVA

C/. Enric Serra, 3 bis. cantonada Maranges
Telèfon 77 05 52

L'ESCALA

BAR LA PUNTA

ESPECIALITATS EN TAPES I MARISCOS

JOAN HUERVA

Passeig J.M. Isern, s/n. - Tel. 77 22 01 - L'ESCALA

assegurances

GESTIÓ DE FINQUES n.º 9499

Port d'en Perris, 4
Apartat 198
17130 L'ESCALA

Tel. i Fax.
(972) 77 30 69

APLECS AMB SARDANES

Aplec —“terme nostre, català de tots temps [...] flairós de catalanitat”, diu Joan Coromines— significa —no caldria especificar-ho— munió de persones o coses aplegades.

Cenyint-nos als de persones, tot i que n’hi poden haver de caràcter cívic o cultural, o també d’índole política, si no se’n determina la naturalesa, el concepte d’aplec se sol associar amb la nodrida congregació feta a l’aire lliure entorn d’una capella o ermita el dia dedicat a la Verge o al sant o santa que s’hi venera. Les romeries als santuaris en plena campanya són manifestacions populars de llarga tradició als Països Catalans que s’han mantingut en el transcurs dels segles, i és grat de comprovar que no perden esplendor. Combinen perfectament la celebració religiosa, l’àgape d’acampada i l’esbargiment en el qual rarament falta l’audició de sardanes, l’efusió alegre i festiva més característica del nostre poble. A l’Escala tenim l’aplec de santa Reparada a Cinc Claus i el de sant Martí a Empúries, als voltants, el de santa Caterina al Montgrí, el de sant Grau a Albons, el de la Mare de Déu de l’Om a Pelacalç; més enllà, el de sant Mer a Sant Esteve de Guialbes, el de santa Llúcia a Tonyà, etc.

D’establiment molt més recent són els anomenats aplecs de la sardana, que constitueixen també un ajust multitudinari. Presenten un carés diferent dels consuetudinaris, ja que no tenen altra motivació que la pròpia sardana. Podríem dir que són la festa de la sardana i, a diferència dels anteriors, els acull la població de la qual reben el nom en la pròpia zona urbana o annexa; no necessàriament en un lloc fix. Són organitzats per les respectives entitats sardanistes i hom hi pot gaudir d’un extens i variat repertori en sessions de matí, tarda i àdhuc vespre. Durant l’any se’n celebren un gran nombre, puix que s’han expandit per tot el Principat i comarques ultrapirinenques. Amb aquest XXII de l’Escala, solament a les comarques gironines enguany en podem comptar 32. Això vol dir que, a més a més, els aplecs de la sardana contribueixen en gran mesura al sosteniment de les cobles i a la formació d’instrumentistes.

Una altra mena d’aplec, divergent bastant dels ressenyats, és l’Aplec Internacional de la Sardana, la primera edició del qual es féu l’any 1988. Aquest té periodicitat anual, se’l trasllada fora del país i fins ara ha estat itinerant per diverses ciutats europees. Però així com els aplecs tradicionals i els de la sardana tenen una naturalesa i un

desenrotllament concrets, de l'aplec internacional no se n'acaba de veure clara la funció. De moment, el nom amb què l'han batejat és ben poc indicatiu –bo i apreciand que pel que concerneix la polidesa del llenguatge no li hagin penjat la denominació de ‘trobada’–, ja que en el dit aplec internacional no solament hi intervenen cobles i s’hi toquen sardanes, sinó que s’hi afegeix una àmplia i variada mostra de manifestacions folklòriques. A més de la presència de sardanistes que hi acudeixen i de les exhibicions de les colles consagrades, hi ha l’actuació dels esbarts de dansaires, dels castellers, gegants, cavallets, diables, s’hi fan concerts de cobla, cercaviles, desfilades... Una promiscuïtat tal d’actuacions condensada en tan poc espai de temps sembla que més aviat ha d’atordir el desprevingut espectador autòcton que no pas facilitar-li una visió de Catalunya i del fet català, si la motivació és aquesta com hem de creure. Del que estem segurs és que ni remotament pot fer-se idea del que enclou la sardana. Abonen aquestes impressions, els comentaris d’alguns expedicionaris que n’han tornat no pas entonant al-leluies precisament. En alguna plaça hanseàtica no fou gaire ben rebuda l’alteració de la calma habitual que la visita els comportà; a París se’l confinà a una esplanada molt poc cèntrica, poc concorreguda i amb un sol que hi batia implacable;

Aplec de Cinc Claus, 1997

Davant l’ermita de Santa Reparada.

La dinada es magnífica amb un concurs de paelles d’arròs.

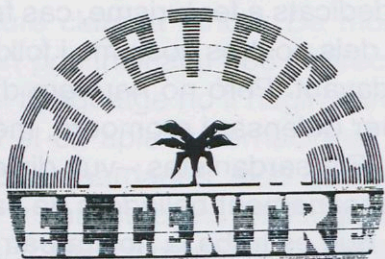
el de Florència es veu que fou mal organitzat, i encara desassistit per molts dels qui hi havien anat d'ací més dedicats a fer turisme, cas freqüent en altres ocasions... Si l'ostensió dels nostres costums i folklore en països europeus és rendible, endavant. Però no hauríem d'oblidar que a casa hi tenim molta cosa per defensar i promoure, més, desgraciadament, del que fóra normal. Els sardanistes –vull dir els sardanistes de llei, no solament ni necessàriament balladors de sardanes– tenim el deure, en la conjuntura que es troba la nostra pàtria, de dedicar el major esforç a tot allò que representa la sardana, és a dir, a protegir allò que ens identifica, començant per la llengua i acabant per qualsevol manifestació cultural o cívica que ens afecti.

I tornant als Aplecs internacionals, s'ha dit que el volen repetir a Tolosa de Llenguadoc. Es comprèn. Sigui perquè una part dels seus habitants conservi vincles amb els Països Catalans, sigui per altres afinitats o perquè la proximitat hi faciliti l'accés des d'ací, la veritat és que s'hi viu un ambient més favorable. D'altra banda, és acreditat que l'estranger que copsa i valora alguna cosa de la sardana és quan l'observa en el seu medi natural, o sia, a casa nostra. Que és com ens trobaríem a l'Alguer de fer-s'hi un Aplec com havia estat proposat. En aquella ciutat hereva de la nostra parla, seria un acte més d'agermanament entranyable i profitós per a tots. I els algueresos, sempre propensos a estrènyer llaços amb Catalunya, ho agrairien moltíssim.

Joaquim Armengol

L'Aplec Internacional a Zuric, 1990

PLAÇA DE L'AJUNTAMENT - TEL. 972 - 77.12.95
17130 L'ESCALA

PERRUQUERIA TORRENT PER HOMES i DONES

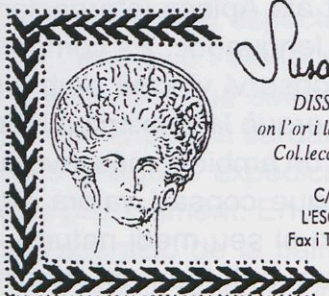
Carrer del mar, 3
Tel. 77 01 64
L'ESCALA

NOVETATS MARGARIDA

ARTICLES DE PELL
BRODATS
BATES i DAVANTALS

Maranges, 24
Teléfon 77 00 87

L'ESCALA
(Girona)

Susana Alonso

DISSENY DE JOIES
on l'or i la plata prenen forma
Col.lecció Greco-Romana

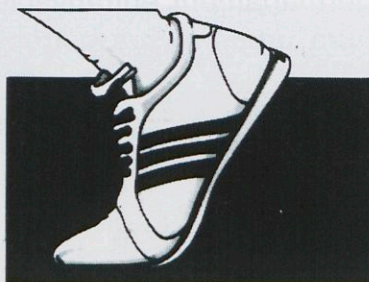
C/ Maranges, 19
L'ESCALA - EMPÚRIES
Fax i Tel. (972) 77 01 63

RESTAURANT HOTEL

ESPECIALITATS MARINERES
GRAN MIRADOR AL MAR
DISCOTECA

Passeig Maritim, 1 - L'ESCALA
Tel. 77.02.45 - Fax 77.42.58

Estem en forma.

En el Banc Sabadell estem amb l'esport. Estem amb la gent que s'esforça per assolir la seva meta. I acompanyem els esportistes en la seva carrera cap a l'èxit.

Nosaltres també ens esforcem perquè l'esport hi surti guanyant.

Banc Sabadell. Estem en forma.

SNACK-BAR TREBOL

AVE MARIA, 24
17130 L'ESCALA

Banc Sabadell

PARAL·LELISME ENTRE VÍCTOR CATALÀ I JOSEP PLA

En Joaquim Armengol em fa recordar, de tant en tant, i sense que sigui aquesta la seva intenció, que el temps passa que vola.

És sempre que, amb la seva bonhomia i el seu somriure als llavis, em ve a proposar una col·laboració per al llibre-programa que edita la secció de Tennis de Taula del CER l'Escala, bé el de l'Aplec, bé el de la Festa, publicacions de les quals ell s'ha fet càrrec, des de l'edició de la Festa Major de l'any passat, amb un gran esperit de sacrifici i abnegació, tot i que ell no és escalenc. El seu és un exemple per a ser imitat per part dels qui som nats i residents a l'Escala.

Víctor Català al jardí

– Ja hi tornem a ser, Armengol? –li dic. Però si sembla que va ser ahir que em demanàveu l'última col·laboració.

– Noi, el temps passa molt de pressa.

– Ja ho podeu ben dir. I de què puc parlar, si el tema sardanístic ja està molt ben deixat i, a més, tampoc no és la meva especialitat?

– Podeu parlar del que vulgueu.

– I què us sembla –li faig– si, en trobar-nos en l'ANY PLA i

estant de moda com està VÍCTOR CATALÀ, entre altres coses per haver estat designada la seva obra Solitud de lectura obligatòria per als alumnes de COU i per a la Selectivitat, faci una semblança entre aquestes dues grans figures de la Literatura Catalana?

– A mi em sembla molt bé i oportú. Vós mateix.

– Doncs, anem-hi.

El paral·lelisme entre aquests dos catalans il·lustres, l'enfocaré des d'una vessant positiva, fent referència als aspectes que els uneixen, més que no pas als que els separen, que també n'hi ha. Estem de commemoracions i no és moment de dispersar, sinó d'agermanar.

- PLA i VÍCTOR CATALÀ nasqueren i visqueren gran part de llur vida a l'Empordà, si bé el primer ho féu al Baix i la segona, a l'Alt. No obstant, com és sabut, Pla passà alguns anys a l'Escala i a Cadaqués. Se sentí també, per tant, altempordanès.

- Els dos estimaren moltíssim llur terra empordanesa. En parlaren copiosament –Pla molt més– en les respectives obres literàries. Es pot dir que Pla trepitjà l'Empordà pam a pam.

- Els dos conrearen amb deler llur llengua, la catalana, contribuint de manera extraordinària al seu enriquiment, amb una important participació com a escriptors.

- Pla i Albert, donades les circumstàncies polítiques que els tocà viure, escrigueren també en castellà. El palafrugellenc, molt més que l'escalenca. La proporció guarda relació amb la producció literària de cadascun d'ells.

D'ella recordem les seves col·laboracions al diari madrileny *El Sol* i el seu llibre *Retablo*, de principis dels anys quaranta, llibre que es va veure compromesa a escriure, però deixant ben clar que la seva incursió en l'idioma de Cervantes no suposava cap renúncia a la seva llengua nadiua.

- Els dos declararen públicament estar enamorats d'Itàlia i coneixien el seu idioma.

Tenint en compte la seva professió de periodista, Pla hi visqué força temps i molt a gust, per cert, com ens ho recorda, en el seu llibre, el seu amic de sempre, en Josep Martinell.

Caterina Albert visità Itàlia, en més d'una ocasió, com a turista i en restà enamorada, sobretot de Nàpols i Roma. Al seu amic, Joan Maragall, en una carta, li diu textualment:

“M’ha quedat un enyorament tan gros d’Itàlia que no puc comparar-lo a cap altre enyorament. A qualsevol hora que me diguessin per a tornar-hi, m’hi sentiria dispost, mentre m’hi deixessen tornar per temps. O aquella turbulent Nàpols i aquella majestuosa Roma!”.

• Ambdós, Pla i Albert, se sentiren molt atrets per la ciutat de Girona.

El primer hi estudià el batxillerat a l’escola dels Germans Maristes, si bé anava a classe al vell Institut del carrer de la Força. La segona hi passà, de molt petita, un any internada en un col·legi religiós.

En algunes de les seves obres en parlen tots dos, especialment l’escriptor de Llofriu. En el seu llibre *Girona, un llibre de records*, es delecta recorrent el seu barri antic sense deixar cap racó per descriure, i de la manera que només ell sabia fer. Llegir-lo és una pura delícia.

Caterina Albert, per la seva banda, de Girona també en restà meravellada. Es complaïa a passejar pels seus vells carrers i rodals. Amb la seva ploma mestra escrigué:

*“Jo t’aimo Girona, la de mil encisos
que en tu es condensen en un sol encís;
Jo t’aimo Girona, d’amors indivisos;
Jo t’aimo, Girona, la de Sant Narcís”.*

En Pla, sempre que podia, hi feia una escapada. A voltes, venint de Barcelona en tren, baixava i pernoctava a Girona amb el sol desig de passejar tranquil·lament, sense presses, pels seus carrers antics, que ell tant coneixia de la seva època d’estudiant, i gaudir, una vegada més, tot observant els seus edificis i monuments.

Víctor Català, per haver viscut en un temps pretèrit, disposà de menys mitjans de comunicació per traslladar-se a Girona, però sempre que li era possible hi anava. S’hi sentia bé i aprofitava l’ocasió per saludar els amics que hi tenia, com ara Josep Grahit, Joaquim Pla, de l’editorial Pla i Dalmau, i d’altres.

Com Pla, ella se sentia fascinada per la ciutat antiga, la dels carrers estrets i empedrats. En més d’una ocasió, digué que quan

s'hi trobava, se sentia empesa a escriure, s'inspirava per escriure rimes com aquestes:

*"Girona antiga és noble com una posta d'or,
té flaires de museu i quietuts d'arxiu...
Pels alts carrers estrets devalla la claror
com un ruixat de cendra òrfana de caliu.
I pel dur sol de còdols o lloses en decliu
tot frec de peus retruny amb só profanador".*

Són aquests els mateixos carrers estrets i empedrats per on féu passar el protagonista de la seva novel·la *Un film*. Una bona part del

seu argument transcorre a Girona, signe evident de l'atracció que sempre sentí per aquesta ciutat.

Pla, en les seves Obres Completes, a més de l'esmentat llibre, *Girona, un llibre de records*, té dedicades moltes pàgines a la capital gironina i a les seves meravelles monumentals i arquitectòniques.

Pla i Albert, Albert i Pla, dos empordanesos enamorats de Girona.

Josep Pla a la Riba

Foto: Edicions Destino

• Ni l'un ni l'altra no conegueren altre mecanisme per escriure que la ploma, la primitiva, la que fèiem servir nosaltres a l'escola quan érem petits. Pla, més jove que la senyora Albert, ja utilitzà la ploma estilogràfica.

L'escalenca feia una lletra més grossa que la d'en Pla. La d'aquest, a mesura que s'anava fent gran, s'anà empetitint de tal manera que, com diuen els seus biògrafs, gairebé semblava "defecacions de puça".

• Pla i Albert tenien el costum, per diferents motius que ara no cal aprofundir, de treballar més aviat de nit i de llevar-se molt tard. Víctor Català féu lliit molts anys, la qual cosa li pogué provocar un desordre d'horari, convertint el dia en nit, i viceversa. En algunes dedicatòries de llibres i fotografies que guardo de l'escriptora, hi consta que són escrites a la nit. En aquest sentit, Víctor Català era una persona molt meticulosa, ja que fins i tot feia constar el dia i l'hora de la seva dedicatòria. En Pla era també una persona ordenadíssima en els seus escrits i papers.

• Tots dos utilitzaren l'estil epistolar, si bé considerem menys comercials les cartes de Víctor Català.

En Pla en té moltes d'escrites al seu editor i amic, senyor Vergés, en bona part de les quals li parla del preu que posa als seus "papers". Amb aquest mot feia al·lusió als seus articles. Sovint li estava reclamant diners que, per altra part, eren ben seus. S'ha dit, al seu favor, que no era gens "pessetero" i que amb la seva mania d'evitar la inflació de la moneda, anava molt bé de preu. Segons diuen les males llengües –sembla que desmentides– s'ha fet córrer que en Vergés s'enriquí a costa d'en Pla.

Les cartes escrites per Caterina Albert tenen una mira literària i una motivació molt més elevades.

• Ambdós, en diferents ocasions, es confessen ser uns grans lectors. Llegien molt, i lectura força elitista i elevada de contingut. A casa seva tenien molts llibres, però no per fer bonic, sinó per treure'n tot el suc possible.

Víctor Català no es cansà de repetir que des de petita tingué llibertat absoluta per entrar a la biblioteca dels seus pares i poder fer ús dels molts llibres que hi havia.

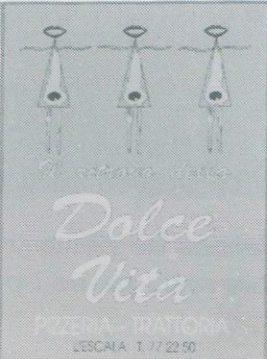
• En un aspecte més personal, direm que cap d'ells no passà per la vicaria. Es mantingueren solters al llarg de tota la vida. Aprofundir més en aquesta temàtica seria ficar-nos en un terreny que no ens pertany i que respectem en gran manera. I, a més, qui som nosaltres per entrar dins les consciències dels altres?

No sé, amics lectors, si vosaltres trobareu més semblances entre aquests dos escriptors empordanesos tan preuats per nosaltres. Us deixem amb tota llibertat a fi que cerqueu les que nosaltres hàgim pogut passar per alt. Us serà un bon exercici per aprofundir més en la vida i l'obra d'aquests dos genis de la literatura catalana.

Mentrestant, rebeu el meu agraïment per la vostra amabilitat a llegir aquest article i desitjo que tots plegats gaudim d'un bon Aplec de la Sardana, de la qual el gran amic de la nostra Víctor Català, en Joan Maragall, en un moment d'inspiració dels molts que tingué en la seva curta vida –morí als 51 anys– escrigué aquella immortal estrofa:

*“La sardana és la dansa més bella
de totes les danses que es fan i es desfan”.*

Ricard Guanter i Flaqué

<p>CREUERS</p> <p>MARE NOSTRUM</p> <p>EXCURSIONS MARITIMES COSTA BRAVA</p>	 <p>C/ Enric Serra, 15 - Tel. 77 23 60 - L'ESCALA</p> <p>RESTAURANT</p>
 <p><i>Dolce Vita</i></p> <p>PIZZERIA - TRATTORIA</p> <p>L'ESCALA - T. 77 22 90</p>	<p>QUEVIURES</p> <p>SALPATX</p> <p>POBLE SEC Telefon 77 03 51</p> <p>L'ESCALA Costa Brava</p>

RONDALLES A LA VORA DEL FOC

“L'ESTRELLA DEL PASTOR”

Dalt del cel per Déu posada,
il·luminant de nit la serenor,
hi ha una estrella platejada...
és l'estrella del Pastor!!

Diu la tradició que anys i panys endarrera, quan l'escull de la Xinxà encara no havia emergit i el nostre poble no era poble sinó quatre barraques de corallers, sembla que existí un jove pastor –vingut Déu sap d'on– que es dedicava a pasturar un petit ramat de cabres entre els pendissos de les Planasses i la punta del Bol-Roig.

Aquell pastor, pobric i solitari, solia fer estada al vessant sud dels pujols marins, en un petit corralot que posteriorment es conegué com “el Corral d'en Lleona”. Aquest indret està encarat a migdia i, per tant, a recer de la tramuntana, que, com sabeu, bufa amb tal virulència, que els corbats pins marins que tenen les arrels a l'illa Mateua allarguen llur brancatge fins als rostos de Montgó.

Una nit de gener, serena i freda com totes les d'hivern, i que a través de la puresa de l'aire els astres del cel brillen de forma desconeguda i que se'ns apareixen tan propers que ressembla que estiguin a l'abast de la mà, el pastor sortí a donar un tomb, i rost avall de la muntanya se n'arribà fins a cala Montgó, distant cinc-centes passes del corral.

Era tan bella la nit, que el pastoret, ple de joia en contemplar-la, més que caminar volava al compàs d'un bell cant. Quan arribà al Pou de la Platja, precedit com sempre pel seu gos, li semblà que del serení li arribaven unes belles i planyívoles notes musicals, jamai oïdes per orella humana. Estranyat d'oïr veu tan dolça, i ensems trista, en un indret tan solitari, s'anà apropant als Refrescadors, car d'allà semblava que li venien aquells celestials sons.

Arribat que fou al paratge, preguntà a una vella Morena de pell negra plena de llunetes blanques que estava parant la fresca –llavors els peixos ja parlaven– d'on venia aquell cant, car semblant-li que provenia d'allà mateix, no veia el cantaire enlloc. La Morena, que sabia més per vella que per Morena, li explicà que no era pas una veu directa la que oïa, sinó l'eco del plany d'una estrella caiguda, que

CALÇATS
Susi

C/. Picasso, 1 (Poble Sec)
Avgda. Montgó, 31 (Riells)
Tel. 77 24 74 - L'ESCALA

**GESTORIA
GRAU**

Jordi Isern i Colomeda
Núria Grau i Palou

GA

Sant Pere, 53 - baixos
Tel. 77 46 39
17130 L'ESCALA

Assessoria Jurídica, Fiscal i Laboral - Assegurances

Jardineria - XIC

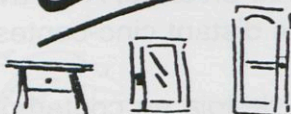
CLOSA DEL LLOP, s/n - L'ESCALA
Tel. 77 20 01
(PARTICULAR 1 a 3 y 8 a 10 NOCHE)

grisjeans
L'ESCALA

STA. MÀXIMA, 11 - TELF. 77 01 79

FUSTERIA

Grelh.

TOT EN FUSTA
CLOSA D'EN LLOP, 3 L'ESCALA
Tel. 77.03.47

Comercial

animat s.l

MATERIALS PER
A LA CONSTRUCCIÓ
SANITARIS • DECORACIÓ
MOBLES DE CUINA

Carrer Lleida, 10 - Poble Sec
Tel. 77 04 14 - Fax 77 06 87
17130 L'ESCALA (Girona)

**Fincas
BALLESTA** API

SERVEIS IMMOBILIARIS

**LLOGUER I VENDA
ASSEGURANCES
ADMINISTRACIONS**

Av. Riells, 46 A
Apdo. (B. P.) 125
17130 L'ESCALA

☎ (9-72) 77 01 04
☎ (9-72) 77 01 88
Fax (9-72) 77 06 77

CONFECCIONS
GENERES DE PUNT

JUYNAR

Carrer de Gràcia, 6
Tel. 77,07 47

Avgda. Riells, 70
Tel. 77 32 86

L'ESCALA

abans fou deessa allà a les terres gregues; però que si la volia trobar li calia reprendre el camí vorejant les penyes i en direcció a la punta del Milà.

El pastoret, enervat per la tristor del cant –que de nou oïa–, no es féu pas pregar i, traient-se els esclops i saltant d'escull en escull, anà vers el lloc indicat per la vella Morena. Pel camí trobà munió de peixos i crancs que li demanaven el perquè de la seva pressa. Ell responia a tots que havia caigut una gran estrella al mar i que li calia trobar-la urgentment, abans no s'apagués i deixés de brillar. Els peixos i crancs, que els agradava ajudar, es convertiren en seguici del pastor i, mentre el gos udolava a la Lluna, arribaren a la cova de la Sal, on efectivament trobaren una gran estrella arraulida en un racó i que ho passava molt malament per haver perdut, a causa de la mullena, molta vitalitat llumínica.

Ben aconduïda pel pastoret i els éssers marins, promptament recuperà el coratge i pogué remuntar de nou el vol per anar a ocupar el seu lloc en l'espai sideral.

Aquella estrella era Venus, que de llavors ençà hom coneix com l'ESTRELLA DEL PASTOR i, en agraïment, és la que més brilla al cel.

J. Vicenç Mención

L'Escala, 29 de març de 1990

Dibuix : Dolores Janoher

RESTAURANT SNACK BAR

MAR I CEL

Avda. Riells, 50 - Tel. 77 17 51

HOSTAL - RESTAURANT

POCH

C/. Gràcia 10 - Tel. 77 00 92 - L'ESCALA

Carnisseria

Llandrich

Carrer Santa Màxima, 15
Tel. 77 01 27 - 17130 L'ESCALA

IKEBANA

FLORS I REGALS

Carrer del Port, 18
Telefon 77 15 03 L'ESCALA

SUPERMERCAT ALDI

PILAR FRANQUESA BELLAPART

Avda. Girona, 8 - Tel. 77 06 46
17130 - L'ESCALA

SI VOLEU MENJAR UN BON PA
A CAN FRIGOLA HEU D'ANAR

theo
imatge

PERRUQUERIA
ESTÈTICA

Maranges, 25 - Tel. 77 40 22 - L'ESCALA
St. Joan B. La Salle, 6 Ent. - Tel. 20 30 94 - GIRONA
Ctra. St. Feliu, 5 - Tel. 81 77 28 - PALTJA D'ARO

Alimentació

CARME

Carrer Picasso, 4 Tel. 77 07 33
L'ESCALA

EMOTIU RECORD I PERDURABLE AGRAÏMENT

El propassat 22 d'agost va morir a Barcelona, on havia nascut el 21 de novembre de 1908, Na Mercè Ribas i Seva, sòcia d'honor de la nostra entitat (e.p.r.).

En vida del seu marit, la senyora Mercè era coneguda entre nosaltres com l'esposa del Dr. Xavier Vilanova, eminent especialista, reconegut i admirat arreu, gran senyor que, escamotejant temps del seu lleure, atenia afablement

als escalencs que acudien a visitar-lo, per la raó que fos, quan es trobava a la seva residència de Montgó.

Per això, quan un dia arribà a l'Escala la trista nova del traspàs del Dr. Vilanova, tota la població en tingué sentiment i foren nombroses les manifestacions de simpatia i de condol que s'adreçaren a la família.

En realitat, de l'història familiar dels Vilanova i el mòbil que els induí a passar els estiuers en aquesta contrada no se'n sabia gran cosa. Fou amb motiu de l'homenatge que li reté el CER, dedicant-li el Concert d'Estiu del dissabte 24 d'agost de 1985, en agraïment del mecenatge que n'havia rebut, que la senyora Mercè Ribas ens féu en confiança sabedors de molts detalls del seu ambient domèstic, particularment de les estades a l'Escala. De tot el que ens explicà en podem extreure que:

“Va conèixer la nostra vila l'any 1929, quan va venir-hi acompanyada del que seria el seu marit, Xavier Vilanova i Montiu, amb qui es va casar el 9 de desembre de 1931. Del matrimoni nasqueren dues filles: Consol i Mercè. De fet, la vinculació de la família Vilanova amb l'Escala va començar l'any 1916, quan vingueren a estiuajar-hi per primera vegada. Era en aquella època que el viatge des de

Barcelona durava vuit hores, seguint l'itinerari amb tren fins a l'estació de Sant Jordi i amb la tartana d'en "29" o la d'en "30" fins a l'Escala. El mar i la caça els varen fer escollir aquesta localitat per passar les vacances. Al matí s'anaven a banyar a la Clota amb la barca dels fills d'en "Pere de Sucre", en Joanet i en Xicu, família amb la qual la relació i bona amistat ha perdurat. La tarda, la dedicaven a la caça de la guatlla. En les primeres estades eren acollits per en Lluís Callol al Port d'en Perris i, quan celebraven alguna festa, a la casa que tenia a Montgó, la que més tard els deixà perquè hi passessin els estius. Segurament foren aquests sojorns que els decidiren a establir-hi la segona residència. Abans de decidir-se, el matrimoni Vilanova havia recorregut tota la Costa Brava sense trobar cap lloc que els agradés tant i on se sentissin tan bé com a Montgó i a l'Escala. En fi, que l'any 1948, amb l'ajut de l'avi Suñé i d'en Lluís Paleta, bastiren la pròpia casa en aquell paratge llavors molt solitari, talment que Josep Pla, en la seva primera Guia de la Costa Brava, feia constar que a la cala Montgó només hi havia mosquits i el doctor Vilanova. En aquells anys l'única companyia que hi tenien eren els pescadors que plantaven les tendes a la platja les setmanes de lluna plena que no podien anar a la teranyina: l'avi Perolé amb en Benet i en Pepito, en Peret

Cerimònia de col·locació de la primera pedra al futur estatge del CER.
En el cercle, la patrocinadora, Sra. vídua Vilanova. 1974

Romasco amb en Siset... L'avi Gall amb en Josep i la Maria i en Pere Pey, la Quimeta, l'àvia, la Lluïsa i en Pere hi passaven tot l'estiu. És per això que a la Quimeta la varen anomenar sempre l'alcaldesa de Montgó. Aviat hi feren una casa els Solés amb els qui compartien les vacances junt amb en Jordi i la Núria Callol i la Maria Andreu, filla d'en Xicu, que estava sempre amb ells. Tenia present la simpatia d'en Miquel Ros, el primer a preveure el futur del turisme, que amb la Marisol són encara les figures més populars de Montgó. Feia memòria d'aquelles cues de persones que els caps de setmana anaven a consultar el Dr. Vilanova, fins que arribà un moment que l'afluència de gent era tanta que el doctor es veié obligat a visitar solament la de l'Escala. D'altra banda, en Xicu ensenyava al matrimoni Vilanova i a les seves filles a pescar i a estimar aquest tipus de vida; les converses del doctor amb l'avi Gall i en Xicu eren prodigioses i amarades de filosofia. Foren experiències que conformaren una època molt feliç, uns anys únics i impossibles d'oblidar que la feren sentir profundament arrelada a l'Escala. Així que, en faltar-li el marit, sorgí quasi impulsivament la idea de fer alguna obra en record seu en una conversa mantinguda amb en Josep Gall. La intenció era que fos una cosa viva i útil per a la joventut. La idea del CER va semblar-li estupenda i això féu que hi contribuís amb una valuosa aportació, de la qual es manifestava molt satisfeta en veure que s'havien complert els objectius i que l'entitat manté una continuïtat dinàmica, útil i actualitzada".

La senyora vídua Vilanova va presidir els actes de la col·locació de la primera pedra del Centre (10 de febrer de 1974) i la inauguració oficial (9 de febrer de 1975).

El dia de l'homenatge, a la mitja part del Concert, que amenitzaren la cobla La Principal de Barcelona i la Coral Emporium, el presentador feia el següent comentari:

"És ara quan hem arribat al moment escollit per celebrar l'acte d'homenatge a la senyora Mercè Ribas i Seva. Ens trobem gaudint del XIII Concert d'Estiu, manifestació que, any darrera any, ve organitzant el Centre Esportiu i Recreatiu de l'Escala, d'ençà de 1973. Ha tingut en dues ocasions com a escenari la sala de Festes 'La Palmera' i les onze restants aquest Centre Cultural Municipal, ja sigui al jardí o bé a la sala d'actes. Com tots sabem, gairebé sempre els con-

certs han portat dedicatòria i en el decurs d'ells hi han tingut lloc senzills i emotius actes de simpatia i agraïment, com el que ara ens disposem a portar a terme. Considerem que les dades biogràfiques de l'homenatjada són a bastament detallades en els programes que han estat distribuïts. Ens limitarem, doncs, a ampliar una miqueta la història. Des de la seva fundació el Centre Esportiu i Recreatiu l'Escala havia tingut un anhel constant: el de disposar d'unes instal·lacions, on la joventut pogués desenvolupar les més diverses activitats. Per aconseguir-ho topava sempre amb les mateixes dificultats: la de trobar un lloc adient i, potser la principal, la manca de recursos econòmics. Ara fa dotze anys, precisament quan s'estaven ultimant els detalls de l'organització del primer Concert d'Estiu, sorgia la notícia que estava en venda una propietat que semblava reunir les condicions desitjades. Tot just de començar a estudiar les possibilitats que en permetessin l'adquisició, es tenia coneixement que la senyora vídua Vilanova estava disposada a oferir una desinteressada aportació, manifestant que 'des de feia temps tenia intenció de participar, en record del seu difunt espòs, en quelcom que fos una cosa viva i útil per a la joventut, que en aquells moments no tenia l'ajut i les oportunitats que tenen ara'. La contribució de la senyora Vilanova, la bona

Inauguració del Centre Cultural Municipal «Xavier Vilanova»

disposició de l'Ajuntament i la col·laboració dels socis, feren possible de poder disposar d'un Centre Cultural de propietat municipal, al qual dissortadament, a vegades donem poca importància, i això que ens consta que moltes poblacions ens l'envegen i voldrien tenir-ne un de semblant com a propi. Potser no es va saber, o poder, donar-li una altra imatge i tal vegada no ha funcionat com havia somniat la senyora Vilanova o com serien els nostres desitjos, però de qualsevol de les maneres i malgrat els inconvenients, despreocupació i incomprendible manca d'interès, que en moltes ocasions s'han fet evidents, el Centre Cultural Municipal 'Xavier Vilanova', és una realitat, gràcies a la senyora Mercè Ribas i Seva. En ell es desenvolupen tota mena d'activitats, ja siguin culturals, artístiques o de caire popular, i durant aquests deu anys n'han fet ús totes les entitats, agrupacions i organitzacions. Això fa que puguem dir amb certesa que tots els escalencs, d'una manera o altra, s'han beneficiat de les instal·lacions".

Seguidament pujaven a l'escenari la senyora Mercè i les seves filles. Mentre la Manoli Ponce, pubilla del CER, i la Núria Callol, l'amiga de sempre, lliuraven uns rams de flors a la vídua Vilanova, les dames d'honor de la pubilla, les senyoretetes Gemma Tubau i Mònica Pons, n'oferien un a cada una de les filles. A continuació l'alcalde, Rafel Bruguera, i el representant de la junta del CER, Àngel Rodríguez, li feien a mans unes plaques commemoratives. Visiblement emocionada, l'homenatjada dirigia unes paraules d'agraïment als assistents, evocant records dels familiars i amics d'aquells anys de joia passats a Montgó. Es declarà molt satisfeta d'haver contribuït a una important obra en benefici de la població. Més, encara, si aquesta obra ajudava a servir la memòria del seu marit que tan gran afecte havia sentit pels escalencs.

Com fou exposat en aquella vetllada dedicada a la vídua Vilanova, volem remarcar que ens sembla molt adient que cada vegada que s'anunciïn actes que han estat programats per celebrar a l'estatge social del CER, es faci constar que han de tenir lloc al *Centre Cultural Municipal XAVIER VILANOVA*.

Aquesta seria la millor demostració que sabem apreciar en el seu just valor tan desinteressada i inestimable aportació de la família Vilanova, i la prova d'un constant agraïment i profunda estima que els podríem oferir.

Centre Esportiu i Recreatiu

Octubre de 1996

RESTAURANT

ZONA CLUB NÀUTIC - Tel. 77 12 01

BAR P'ELLY

Carrer del Port, 36
Telèfon 77 00 01

L'ESCALA

Viatges **CANIGÓ** S.A.

Carrer Barcelona, 25
Tel. 20 25 53
17001 GIRONA

PICAROL

ROBA i COMPLEMENTS PER MAINADA
Passeig Catalunya, n° 61 - Tel. 76 09 15
17257 **TORROELLA DE MONTGRÍ**
Plaça Església, s/n - Tel. 77 00 86
17130 L'ESCALA

INSTAMENT s.c.

Punt de Servei

Enher

Tràmits i Gestions

INSTAL·LACIÓ i MANTENIMENT D'AIGUA, GAS,
ELECTRICITAT i CALEFACCIÓ

La Torre, 77 - 17130 L'ESCALA
Tel. 77 06 49

PEIXATERIA

XIFRA

c/. Sta. Maxima, 4 - Tel. 77 01 45
Particular 77 00 57

L'ESCALA (Costa Brava)

PE

PRISCO ELECTRÒNICA, S.A.
TELECOMUNICACIONS

TELEDISTRIBUCIÓ - SATÈL·LIT
ANTENES COL·LECTIVES - ELECTRÒNICA

C/. Ave Maria, 34 - 17130 L'ESCALA
Tel. 77 18 59 - Fax 77 18 59

VIATGES
ESCALATOR, S.L.

AGÈNCIA DE VIATGES, G.C. 85

C/ Ave Maria, 26
17130 L'ESCALA
(Girona) SPAIN

Tel. (972) 77 02 18 - 77 09 66
Fax (972) 77 30 40

ÍNDIX

1 - Salutació _____	<i>La Junta</i>
3 - Pubilla de la Sardana 1996 _____	
5 - Invitació a l'Aplec _____	<i>Josep Mª Guinart. Alcalde</i>
7 - Aplec de la Sardana 1997 _____	<i>Montse Pous</i>
13 - A la sardana _____	<i>Montserrat Vayreda</i>
15 - En el cinquantenari de la mort d'un escalenc famós: l'Albert Martí _____	<i>Lluís Albert</i>
23 - Des de Castelló d'Empúries _____	<i>Josep Augé i Carreras</i>
27 - Les sardanes de l'Escala _____	<i>Vili - Gran</i>
31 - Sardanes amb denominació d'origen _____	<i>Rafael Angelats i Juncà</i>
35 - L'Escala i l'oca _____	<i>F. Sala i Balaguer</i>
39 - La sardana de Verdaguer _____	<i>Joan Carreres i Péra</i>
45 - L'Escala, contrapunt d'eternitat _____	<i>Montserrat Juvanteny</i>
52 - Programa de les sardanes _____	
55 - Sardanes versus castells _____	<i>Lluís Colomeda</i>
59 - J.G. Frazer _____	<i>Robert Roqué</i>
63 - L'anxova _____	<i>Pilar Pellicer</i>
67 - Aplecs amb sardanes _____	<i>Joaquim Armengol</i>
71 - Paral·lelisme entre Víctor Català i Josep Pla _____	<i>Ricard Guanter</i>
77 - L'estrella del pastor _____	<i>J. Vicens Mension</i>
81 - Emotiu record i perdurable agraïment _____	<i>Centre Esportiu i Recreatiu</i>
87 - Índex _____	

El nostre sincer agraïment a tots els qui han col·laborat en aquest butlletí, puix que gràcies a ells s'ha pogut portar a feiç terme.

NOTES:

La Comissió organitzadora es reserva el dret d'alterar aquest programa si causes imprevistes l'obliguessin a fer-ho.

Joaquim Maspoch Illa

ELECTRICITAT I FONTANERIA

C/ Rusiñol, 7 - Tel. 77 16 09
L'ESCALA

Bar La Cala

ESPECIALITATS:

TAPES VARIADES - SANGRIES
GELATS I COCKTAILS

Port d'en Perris, 3 - L'ESCALA
Tel. 77.26.79 (Costa Brava)

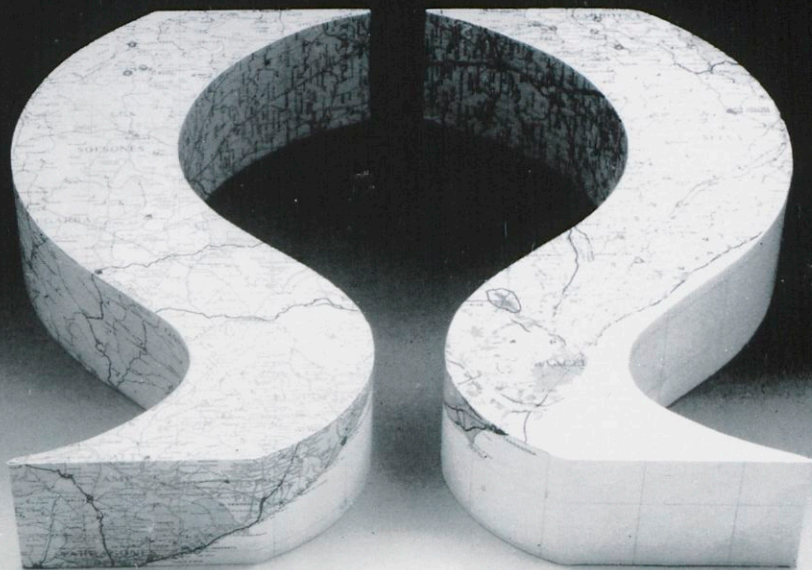
I.T.P.

PROMOCIONS
IMMOBILIÀRIES

Passeig Marítim, 6 - 17130 L'ESCALA
Tel. (972) 77 12 50 - Fax 77 10 44

HOTEL RESTAURANT CÀN CATALÀ
Plaça de les Escoles Tel. 77.04.43 L'ESCALA

Estem molt a prop

Des de 1859, la Caixa de Sabadell serveix amb eficàcia i professionalitat els seus clients. Estem a prop dels seus problemes, dia a dia, per aconseguir solucions a través d'un servei a la mida que li proporciona un doble interès: el financer per als seus diners, i el de l'atenció personalitzada per a vostè.

Estem molt a prop de vostè. A tot Catalunya. Sempre ens trobarà al seu costat.

Caixa de Sabadell

Cada dia més a prop de més amics

EXCLÒS DE PRÉSTEC

assegurances

zurich

ESCALACENTER
Societat de Serveis Immobiliaris
Passeig del Mar, 4 - L'ESCALA (Girona) - Tel. 9-72.77 02 89 - FAX .77 32 97

Royal

Insurance

assegurances

CL
(46
L'E
(0